

BULETINUL AGRICOL

AL CAMEREI DE AGRICULTURĂ
A CIRCUMSCRIPTIEI ARAD ♦ (ARAD-BIHOR-HUNEDOARA)
APARE LA 1 SI 15 A LUNEI

Redacția și Administrația:
Arad, Str. Gh. Popa No. 4.
Palatul Domeniilor.

Redactor responsabil.
Ing. Agr. Insp. General NICOLAE POPESCU
Secretarul Camerei de Agricultură

Abonamente:
Pentru Circumscripție, pe un an Lei 50.—
Pentru alte județe, pe un an „ 100.—

Hristos a înviat!

CUPRINSUL:

	Pag.		Pag.
1. Pastorală de sf. Paști a P. S. Sale Episcopului Andrei al Aradului	39	9. Din legea pentru apărarea viticulturii	54
2. Ședința plenară a Camerei de Agricultură Circumscripția Arad	41	10. Cooperative vinicole	55
3. Camera de Agricultură în colaborarea școalei	42	11. Ziua pomilor	57
4. Creșterea și îngrijirea copiilor	43	12. Pentru cultivatorii sfeclei de zahăr	58
5. Expoziția de agricultură din Budapesta	45	Pagina apicolă:	
6. Cum poate reuși astăzi plugarul mic	47	13. Diferitele sisteme de stupi	
7. Creșterea păsărilor de curte	50	Diverse:	
8. Turbarea	53	14. Ajutoare pentru animalele de reproducție	58
		15. Întrebări și răspunsuri	59
		16. Oferte	59

Pastorală de sf. Paști a P. S. Sale Episcopului Andrei al Aradului.

„Dupăcum Hristos a înviat din morți, prin mărirea Tatălui, tot așa și noi să umblăm întru învierea vieții”. (Rom. 6. v. 4).

Hristos a înviat!
Iubiții mei fii sufletești!

Viața se desfășoară în jurul nostru în două forme: într-o formă văzută, în marea carte scrisă cu slove dumnezeiești, care este natura, pe care Dumnezeu o ține deschisă pentru a putea celi în ea și cei ce nu știu slovenii în cărți și unde fiecare fir de iarbă și fiecare picătură de apă își are rostul său; și într-o formă nevăzută în sufletul omenesc.

Cineva s'ar putea întreba: Oare natura slujește numai la desfătarea ochiului și spre

folosul trupului nostru, sau ea mai are și un alt rost? Are, și încă unul de mare folos pentru însuși sufletul nostru. Natura, acest leagăn minunat în care ne depănăm scurta noastră viață, ni-e slujitoare dar în același timp și învățătoare. Ea e oarecum învălișul din afară, haina mai îndepărtată a vieții noastre. În măreția ei se reoglindește atotputernicia și înțelepciunea lui Dumnezeu. El a creat natura necuvântătoare și tot El a așezat în sufletul omului cuvântător cheia prin care acesta poate deslega și înțelege tainele din natură. Între om și natură Dumnezeu a pus o strânsă legătură. Natura ascultă de poruncile lui Dumnezeu și se supune Lui, deaceia ea aduce roade la vreme și viața

ei o putem măsura după legi. Privirea omului însă adeseori se oprește numai la ceea ce văd ochii lui trupești și nu întrezărește urmele lui Dumnezeu în natură. Omul trebuie să-și deschidă și ochii sufletești de câteori privește natura, pentru a fi luminat de razele înțelepciunii lui Dumnezeu.

Iubiții mei fii sufletești,

Fiecare primăvară e o naștere din nou a naturii, o repetiție a vieții, ce se petrece mereu sub ochii noștri. Copacii leapădă toamna frunzele ofilite iar primăvara îmbracă altele. Atunci un suc nou de viață se ridică din rădăcini producând: muguri noi, alte flori, alte frunze, alte roade. De câteori n'au privit ochii noștri, plini de plăcere, această minunată înflorire a naturii, însă fără de a scoate din ea învățătura ce se desprinde pentru viața noastră

Invierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

sufletească. Ne pare atât de firesc să fie așa în afară de noi, însă în lăuntrul nostru primăvara nu se arată aproape niciodată. Acolo stăruie toamna cu ceață și iarna cu îngheț. Căci cum să așteptăm în suflet vară cu seceriș și toamnă cu roade coapte, dacă acolo n'a fost primăvară cu pomi înfloriți?

Ceea ce este pentru natură primăvara, aceea trebuie să fie pentru sufletul nostru creștinesc praznicul Invierii Domnului nostru Iisus Hristos.

Pentru câți oameni „invieră” nu e decât un cuvânt frumos dar fără de miez, iar Invierea Domnului un vis înșelător? Aceștia n'au decât ochi trupești, cari nu văd lucrurile decât la suprafață, fiind lipsiți de ochiul sufletească ce vede în adâncime.

Precum frumsețile primăverii nu le putem vedea decât cu ochi sănătoși, așa și minunea Invierii Domnului nu o putem înțelege decât

având ochi sufletești curățiți prin credință. Fără credința în Hristos nu este înviere. „Eu sunt învierea și viața. Celce crede în Mine va fi viu, chiar dacă va muri” (Ioan 11 v. 25) — a zis Mântuitorul. Credința produce în noi întâi minunea cea mare a învierii sufletului din starea de păcat la virtute, față de care învierea trupului, adevărată ridicare din nou a țărinei din pământ, e de mai mică însemnătate.

Iubiții mei fii sufletești,

Între noi și Hristos este o legătură sufletească mai presus de toate. Mântuitorul a asemănat legătura dintre El și noi cu aceea dintre viță și mlădiță, spunând: „Eu sunt viță, voi sunteți mlădițele. Precum mlădița nu poate să aducă roadă dela sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi dacă nu rămâneți întru Mine”. (Ioan 15. v. 4—5). Ne dăm noi oare seama de aceasta legătură? Noi, cari în botez am fost pecetluiți ca unii ce suntem răscumpărați prin scump sângele Lui, cari îi purtăm numele și cari ne-am pus viața sub adăpostul crucii Lui, suntem proprietatea Lui. El e Domnul și Stăpânul vieții noastre. „Că de trăim pentru Domnul trăim (spre a-I sluji Lui), și de murim pentru Domnul murim (spre a fi împreună cu El). Deci fie că trăim, fie că murim suntem ai Domnului. Căci pentru aceasta a murit și a înviat Hristos ca să aibă stăpânire peste morți și peste vii” (Rom. 14. v. 8—9).

Hristos cel înviat ne-a redeschis cerul, făcându-ne cetățeni ai cerului, fii ai lui Dumnezeu și moștenitori împreună cu El. De aceea cuprins de bucurie apostolul Pavel zice: „Socotesc că durerile ceasului de față nu pot să stea în cumpănă cu mărirea care va să se a-rate pentru noi”. (Rom. 8 v. 18).

Câtă vreme viețuim aici jos pe pământ, în cer pătrundem numai prin ochii credinței și privim lumina cea de sus numai din depărtare, — sau precum zice apostolul Pavel — „a-cum vedem ca prin oglindă în ghicitoră”. În lumina învierii însă îl vom privi pe Dumnezeu „față către față”. (I. Cor. 13 v. 12).

Cea mai grozavă rădăcină și izvorul tuturor nenorocirilor noastre este necredința, acest rod ofilit al minții noastre slabe, bolnăvită de mândrie, și al șubredei noastre voinți, ce rupe de bunăvoie legătura dintre noi și Dumnezeu, dintre cer și pământ și adâncește prăpastie între ele.

Pentru ce nu e primăvară și în sufletul nostru? Pentru că acolo nu mai circulă acelaș suc de viață ca între viță și mlădiță. Calea sucului a fost tăiată de necredința noastră și viță

s'a ofilit. Trebuie redeschisă calea sucului și sufletul nostru scos din nou sub bătaia soarelui de primăvară al Învierii Domnului, pentru a aduce iarăși: muguri, flori și roade sufletești.

Iubiții mei fii sufletești,

Sunt o seamă de oameni cari nu cunosc decât pe Hristos cel batjocorit, scuipat, răstignit și îngropat, dar nu și pe cel înviat. Aceștia se smintesc de El, fiindcă necredința lor îi ține în veșnica lumină mohorită a crucii din Vinerea Mare și zorile Învierii n'au străbătut prin lespede mormântului necredinței lor. Despre aceștia zice sf. Scriptură că ei sunt „omul cel vechiu” care încă nu este renăscut sufletește.

Ia seama, creștine, că după atâta răsărit și apus de soare, după atâtea ierni și primăveri ce se perindă pe dinaintea ochilor tăi, odată viața ta se va sfârși, căci „este rânduit omului odată să moară, iar după aceea să fie judecata” (Evrei 9. v. 27).

Cuvântul „Paști” înseamnă „trecere, ieșire, călătorie”. El ne aduce aminte de eșirea Israelitenilor din Egipt și trecerea lor prin pustie spre Canaan. Pentru creștin însă „Paștile” înseamnă călătoria din surghiunul pământesc către patria cerească. Culege deci creștine, câte o învățătură sufletească din fiecare primăvară. Fă din fiecare praznic al Învierii Domnului un prilej de renaștere pentru sufletul tău. Fiecare gând, cuvânt și faptă a ta să fie: un mugure, o floare, un rod al unui suflet renăscut.

Minunea renașterii sufletești se poate petrece chiar mai repede decât primăvara în natură, căci acolo unde duhul lui Dumnezeu lucrează în suflete, acolo clipa e cât o veșnicie și veșnicia o clipă.

Învierea Domnului e o baie de renaștere, de întinerire sufletească. Coboară de grabă în apa ei și spală în ea tristețea păcătoșeniei tale. Scoate fața ta la soarele ei și lasă-l s'o încălzească.

Poate n'ai îndrăsnit pân'acum să te apropii de Hristos cel umilit și răstignit! Iată-L acum înviat ca un biruitor. Nici așa puternic nu-L vei recunoaște? Necredința ta nu se plea-

că nici în fața dovezii atotputerniciei Lui? Fericitul Augustin a zis: „În Învierea Domnului se cuprinde o minune și o pildă. Minune, ca să crezi în El, pildă ca să nădăjduiești spre El”. N'auzi cântarea de biruință: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le”? Numai inima ta a rămas mormânt închis? Grăbește de o deschide, aruncă lespede de pe ea și o bucurie cerească va coborî în sufletul tău, văzând cum adevărul biruește minciuna, nevinovăția — răutatea și viața, moartea. Un izvor nesecat de mângăere se va deschide pentru tine aci jos în vârtejul celor trecătoare. În lumina Învierii vei înțelege deșertăciunea celor vremelnice și prețul bunurilor netrecătoare.

Iubiții mei fii sufletești,

Starea noastră de astăzi, atât cea individuală, cât și cea socială se aseamănă cu cea a apostolului Petru, care aflându-se în primejdie de a fi înghițit de valuri și întinzându-și brațele spre Iisus, care se ivise în zare umblând deasupra apei, îi striga: „Doamne scapă mă”. Cine altul ne-ar putea scăpa și pe noi din prăpăsiile în care simțim cum ne confundăm și ne-ar putea reda pacea sufletească, decât Hristos cel înviat, care-și întinde El însuși mâinile spre noi? „Și întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este subț cer nici un alt nume dat nouă oamenilor, întru care să ne mântuim”. (F. Ap. 4. v. 12).

Deaceia „să ne curățim simțirile ca să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiată lumină a Învierii și „bucurați-vă” zicând, luminat să-L auzim, cântându-L cântare de biruință”. (Canonul Paștilor).

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!

Dat în reședința Noastră episcopescă din Arad, în ziua Învierii Domnului din anul mântuirii 1936.

Al vostru părinte sufletească:

† ANDREI

Episcop.

Sedința plenară a Camerei de Agricultură Circumscripția, Arad.

În ziua de 30. Martie a. c. s'a întrunit plenul Camerei compus din membrii Secțiilor agricole a județului Arad, Bihor și Hunedoara.

Cu această ocaziune în urma demisiunii D-lui Dr. Mihai Mărcuș, postul onorific de președinte al Camerei de Agricultură Circumscripția, Arad a fost

ocupat de Domnul deputat Părintele Ioan Ardelean, numit prin diciziunea Ministerială No. 58150 din 13. Martie 1936

Domnul Președinte luând cuvântul asigură plenu de munca și imparțialitatea sa pentru binele populației agricole cu care și pentru care a lucrat toată viața.

Mai departe declară că, reușita muncii sale o consideră depe acum asigurată deoarece va avea un prețios colaborator în corpul funcționăresc, care a știut prin munca, priceperea și sârguința sa să contribuie la falnicul renume al Camerei de Agricultură Arad.

Domnul Președinte este călduros salutat și asigurat de sprijinul nelimitat din partea Secției Bihor, prin președintele ei Dl. Ludovic Bica, din partea Secției Hunedoara prin președintele ei Dl. Remus Herlea, din partea corpului funcționăresc prin Dl. Ing. Agr. Insp. General Nicolae Popescu.

Pe urmă se hotărăște — cu aclamație — trecerea în procesul verbal a expresiunii de vii mulțumiri Domnului Dr. Mihai Mărcuș pentru munca fără preget depusă în calitatea sa de președinte al Camerei de Agricultură Circumscripția Arad.

Se dă citire procesului verbal anterior, care luându-se la cunoștință se trece la desbaterea chestiunilor puse la ordinea de zi. După aceea Domnul Ing. Agr. Insp. General Nicolae Popescu expune într'un

mod sumar, cele văzute și constatate la expoziția din Budapesta, atât în ce privește partea educative, parcul de mașini cât și animalele expuse.

Domnul L. Bica Președintele Secției Bihor, face propunerea ca înaintea secerișului să se facă o excursie la Mezöhegyes și Bankut, organizată de către Circumscripție, împreună cu membrii Camerei, pentru un studiu mai detaliat la fața locului, asupra produselor vegetale cât și animale ale acestor atât de importante centre agricole.

Domnul Președinte R. Herlea comunică că intenționează să organizeze o excursiune cu țărani hunedoreni și în județul Arad. În acest scop roagă tot sprijinul moral al Circumscripției și al Secției pentru reușita acestei acțiuni instructive culturală agricolă.

În lipsă de alte lucruri de discutat, Domnul președinte Ioan Ardelean încheie ședința mulțumind membrilor prezenți pentru participare și pentru obiectivitatea de care a fost pătrunsă ședința în decursul desbaterilor.

Camera de Agricultură în colaborarea școlii.

Lazăr Igrișan, prim-revizor școlar. jud.

Problema agricolă din județul nostru este justificată prin înfăptuirile și prin oamenii de conducere ai Camerei Agricole județene, oameni cari își cunosc meseria, oameni pătrunși de idealismul românesc, oameni cari vor să-și vadă neamul din care fac parte ridicat la o stare materială mai bună.

Nu voi înșira mărețele înfăptuiri ale acestei instituții, vor fi oameni mai competenți de cât mine în această materie.

Dela începutul activității sale după război, Camera de Agricultură din Arad, a ținut de datorirea sa, să colaboreze cu școala, cu învățătorii.

Camera de Agricultură, a adus și aduce jertfe materiale, intrucât pune la dispoziția școalelor în mod gratuit diferite semințe selecționate pentru demonstrații, imparte altoi de diferiți pomi roditori, a ținut cursuri de vară cu învățătorii pe timp de 4 săptămâni, unde li s'a arătat o mulțime de demonstrații practice din diferite ramuri. Nu mai vorbesc de cursurile ținute în șir cu sâtenii, aproape în toate comunele din județ, la cari cursuri a luat parte activă și învățătorul cu școala sa.

Rezultatele activității Camerei de Agricultură din Arad sunt dintre cele mai frumoase. Populația dându-se seamă de beneficiile de pe urma îndrumărilor primite în toate ramurile gospodăriei, se nizește a lucra rațional fiecare palmă de pământ.

Domnul Ministru al Instrucțiunii C. Angelescu în coferința organelor de control ținut în luna August 1935 și în 7 Februarie a. c. la București, a zis textual: „Vreau să schimb învățământul teoretic de până aci în

cel practic. Organele de control vor da noui îndrumări învățătorilor. De aici 'nainte mai puțină gramatică și literatură în școalele satești și cât mai multă instrucție practică. Săteanul trebuie să știe cum să-și organizeze o gospodărie de model, cum să-și lucreze și ingrașe pământul, cum să-și îngrijească vitele, iar țărancă trebuie să știe cum să devină o bună gospodină. Elevele cursului supra primar vor fi instruite în mod practic în igiena casei, să știe să gătească mâncare, să facă curățenie în casă, să știe construi o grădină de zarzavaturi etc. „Nu mai vreau să văd case la țară neîmprejmuite, vreau să văd, case bine îngrijite pe din afară, bine orânduite pe dinăuntru, vreau să văd copii rumeni la față, vreau ca românul să trăiască în condițiuni omenești în țara aceasta bogată”.

„D-voastră, căpitani învățătorilor, sunteți obligați să vegheați și să îndrumați educația neamului spre binele și fericirea lui”.

Iată ce așteaptă marele bărbat de stat dela învățători și cu atât mai mare este bucuria noastră a educatorilor poporului, când și alți factori și alte instituțiuni ne întind mâna de ajutor în calea progresului ce trebuie să-l urmeze neamul nostru astăzi, când așteptăm dela dânsul să stea alături de popoarele învecinate.

Activitatea prodigioasă a Camerei de Agricultură în primul rând i-se datorește neobositului ei fost îndrumător dela începutul înfăptuirilor, Domnul Inspector general inginer N. Popescu, un factor de multă competență cu vaste cunoștințe și legături în masele de țărani din județ precum și tuturor colaboratorilor săi.

Școala primară și prin ea învățătoria română, este recunosătoare Camerei Agricole din Arad pentru colaborarea armonioasă în educația cursului supra primar și adulților, și dorește și pe mai departe aceiași colaborare armonioasă pentru binele țării și al Neamului.

Școala primară din județul Arad, va sta la dispoziția Camerei de Agricultură cu tot concursul și de

aci înainte, pentru a putea da îndrumări practice mai cu ușurință, țăranului nostru silitor și dornic de înaintarea materială, căci așa îmi închipui eu o țară agricolă într'adevăr fericită, dacă populația ei este bine întreținută. Și, o populație cu rosturi bine, o populație mulțumită materialicește, nici când nu va cauza mișcări de nemulțumiri interne, ci din contră va fi o bună strajă a țării în orice vremuri de grea cumpănă.

Creșterea și îngrijirea copiilor.

de: Dr. Cornel Radu

medic primar-director la Spitalul de copii, Arad.

Învățații noștri au constatat că după războiu se nasc mai puțini copii ca mai înainte. Ei au aflat și pricinile. Iacă unele din ele:

Foarte multe femei își lapădă copii lor după zămeslire, îndată ce și au dat seama că sunt însărcinate. Multe din acestea pier odată cu copilul lăpădat din cauza că baba sau moașa care i-a ajutat nu a lucrat curat și le-a otrăvit sângele. Altele din ele mor din cauza pierderilor mari de sânge.

Mulți copii se nasc morți înainte de vreme, fiindcă sângele mamei este stricat (frenț, sifilis).

Mii și mii de copii mor apoi în satele noastre fiindcă mamele nu-i știu hrăni, îngriji și păzi de betșuguri (boli).

De aceea gândesc că e bine să vă spun aci cum trebuie hrănit și îngrijit un copil mai ales în anul dintâi al vieții lui, când boala îl poate răpune mai ușor.

Un pom oricât de frumos și sănătos ne ar părea nu poate da roade bune decât atunci, când e altoit cu mlădiță dela un alt pom sănătos și de soiul. Așa este și cu omul. Copil sănătos nu poate naște numai din părinți sănătoși. Cei cari știu că au sângele stricat să nu se căsătorească până atunci, până când nu le dă voie doctorul cari i-a căutat și i-a lecuit, adecă până nu sunt de tot vindecați. Dacă un bărbat sau femeie cu sângele stricat se însoară sau se mărită, copii lor vor fi bolnăvicioși, iar mulți dintre ei se nasc morți alții surzi, muți, prostănoci. Tot așa și cei cari au alte boli lumești (scurgerea) să nu se căsătorească, până nu s'au lecuit, căci altfel își îmbolnăvesc și femeile iar acestea când nasc, betșugul urât se prinde de ochii copiilor și de multe ori îi lasă fără vedere. Mulți din orbii pe cari îi vedeți cerșind prin târguri sunt copii unor femei nenorocite, cari au flori albe.

Cel mai bun lucru e ca nimeni să nu se însoare până când nu s'a lăsat vizitat de un doctor, care să vadă dacă e sau nu sănătos? Ofticoșii să nu steie în casă unde sunt copii cu atât mai puțin să se căsătorească.

Multe din femeile noastre își pierd copiii fără vreme și fiindcă ridică sau se silesc prea tare la lucru atunci când sunt însărcinate. Când o femeie e însărcinată să lucreze numai lucruri ușoare ca să nu ostenească peste mă-

sură. Bărbatul să și cruțe și el nevasta și în lunile din urmă să nu o scoată la munca câmpului.

Femeia însărcinată să se hrănească bine să mănânce mai ales multe legume (morcovi, cartofi, apoi poame ca stomacul să se curețe bine).

Să se țină mereu curată spălându-se în fieștecare zi.

Când îi vine vremea să nască să nu cheme niciodată o babă meșteră, sau vre-o vecină nepricepută nici să primească sfaturile lor, ci să cheme o moașă cu știință de carte care a învățat cum să ajute la o facere.

Patul în care femeia va naște să fie schimbat din nou cu ponevi albe curate tot așa și femeia să îmbrace cămașă curată.

Îndată ce se naște copilul i-l și așteaptă o mare primejdie și anume tăierea buricului. Buricul să fie tăiat numai de moașă cu o foarfecă care a fost mai înainte fiartă. Nu lăsați să se taie buricul cu cuțite sau foarfece ruginite, sau cari au atins pământul, căci copiii capătă sgârbiuri (strânsoare, falcăriță) un betșug foarte greu din care numai foarte rar scapă cu viață.

Tot așa să grijim ca ața sau șiretul cu care se leagă buricul să fie albe necolorate și fierte.

Rana buricului trebuie acoperită cu o cârpă moale curată și călcată cu fierul incintat. Să nu ne atingem cu mâinile de ea căci mai repede se vindecă.

Trupul copilului să-l ținem cât se poate de curat. Trupul noului născut este unsuros. Ca să luăm unsoarea aceasta de pe el îl ungem cu untură de porc, sau unt de lemn apoi i-l scaldăm (îmbăiem).

Cum să scaldăm un copil. Scaldă i-o pregătim într-un vas de lemn sau de tinichea (pleh) destul de mare ca să încapă tot trupul lui. O troacă afundă sau o covată e foarte bună pentru acest lucru, dar să o opărim înainte de a turna în ea apă de baie. Apa pentru scaldă trebuie să fie potrivită cu căldura trupului copilului, să nu fie nici prea fierbinte nici prea rece. Dacă ne muiem cotul în ea să nu o simțim fierbinte. Pentru o singură scaldă ne trebuie 20-30 litri de apă. Copilul se așează în baie cu trupul înăuntru capul afară și fața în sus. Mama reazămă trupul mic cu mâna ei stângă, iar cu cea dreaptă îl spală prima oară pe

cap, apoi pe celelalte părți ale trupului. *Fața o spală cu apă din alt vas, ca murdăria să nu ajungă la ochi.* Camera (soba) în care scaldăm copilul să fie caldă și fără curent (țug) să nu-l răcim. Durata băi cel mult cinci minute. După cel scoatem copilul din apă i-l punem într-un cearceaf uscat (poneava) și cald, îl ștergem bine mai ales la încheieturi ca să nu se opărească apoi îl presărăm la încheieturi și șezut cu pudră (praf de opăreală) *Să scaldăm copiii în fieștecăre zi după ce s'a vindecat rana buricului.*

Mulți copii fac coji pe cap. Ele trebuie curățite căci din murdăria care se lipește de ele se fac bube de cap, dela cari pornesc multe neajunsuri aprindere de rinichi, otrăvesc sângele lor. Ca să le putem curăți ungem capul copilului cu vaselină, grăsimă, untură, sau unt de lemn apoi în dimineața următoare îl pieptănăm cu piepten des sau îl spălăm pe cap cu apă caldă și săpun. *Nu ascultați babele cari vă spun, că cojile sunt norocul copilului căci nu e drept.*

Unghiile să nu le lăsăm să crească prea mari, căci copilul se poate ușor zgăria și imbolnăvi de orbanț (erjzipel).

Imbrăcămintea scutește trupul de frig și de murdărie. Eea trebuie să fie în primul rând curată. Scutecele și cămașutele să se fiarbă înainte de a le spăla. Ori de câteori copilul se udă se murdărește, să se schimbe scutecele. Înainte de a-i pune scutecul curat spălăm șezutul copilului cu o cârpă moale muiată în apă caldă și apoi i-l uscăm și cu alta uscată i-l pudrăm cu praf de opăreală. Nu lăsați copii să steie timp mai îndelungat în murdărie, sau udeală că il copleșesc bubele.

Copilul e foarte simțitor la frig. Ca să-l păzim de răceală i-l imbrăcăm în haine (țoale) călduroase fără ca să-l astupăm în perine mari de pene, cum o fac unele mame. În casă îi ținem capul descoperit nu-i punem bonetă (căciulă) decât atunci când îi scoatem afară.

Multe femei strâng copilul în fașe, alteori atât de tare încât sârmanul nu numai că nu se poate mișca, dar nu poate nici măcar răsufla. *Țineți seama că acesta are lipsă de mișcare. Lăsați-i deci mâinile libere (slobode). Fașa aruncați-o căci ea numai chinuște copilul fără să-i facă vre-un bine.* Ea nu poate îndrepta nici picioarele strâmbe cum crede lumea neștiutoare.

Și mai mare băgare de seamă trebuie să avem la hrănirea copilului, căci o mică greșală i-l poate duce la moarte. *În anul întâiu după naștere hrana cea mai bună pentru el este laptele mamei lui. Fieștecăre mamă este datoare deci să și hrănească copilul său la piept.*

Laptele de vacă nici de departe nu e așa potrivit ca cel al mamei. Copii cari sunt hrăniți dela început cu lapte de vacă în mare parte mor, iar cei cari trăiesc chiar dacă se arată destui de grași, nu au roșeața sănătoasă și puterea celor crescuți la țată. Beteșuguri chiar mai ușoare i-iucid pe aceștia foarte repede. De aceia nu faceți această nelegiuire de a nu da țată copiilor voștri. Să faceți acest lucru numai atunci când aveți un beteșug din pricina cărui doctorul vă desparte de copil,

pentru a nu-l imbolnăpi și pe el. Așa de ex. o mamă ofticoasă nu e permis să deie țată copilului său, pentru că oftica trece foarte ușor dela mamă la noul născut. O mamă ofticoată e bine chiar să nu-și țină copilul în aceeași cameră, sau chiar în aceeași cameră cu dansa. Tot așa să nu dăm să sugă din o țată cu coptură. O mamă dacă se simte bolnavă să întrebe întotdeauna doctorul, dacă poate sau nu să alăpteze fără a primejdi sănătatea copilului

Nu e destul numai să hrăniți copiii voștri la piept ci trebuie să cunoașteți și regulile adaptării cari trebuiesc neapărat respectate. De obicei mamele dau să sugă ori-decâteori copilul plânge. Deci de cele mai multe ori prea des, căci acesta nu plânge numai când îi este foame, ci și atunci când este murdar sau este bolnav. Dar ce se întâmplă când el suge prea des? Laptele nu are vreme să treacă din stomac în mațe (mistue) el se încheagă și fierbe acolo, ba chiar și putrezește iar copilul se imbolnăvește de pântecărie (urdat). Pentru ca laptele supt să se mistue bine îi trebuie vreme de 3 ceasuri. Nu dați deci copilului să sugă decât din 3 în 3 ceasuri, iar începând cu luna a 4-a chiar numai din 4 în 4 ceasuri. E destul așadar dacă în timpul zilei se pune la piept de 6-7 ori, iar în timpul nopții o singură dată. Nu-l puneți la piept înainte de a spăla vârful țatei cu o cârpă moale muiată în apă fiartă, căci altcum capătă boală de gură ori pântecărie. În timpul sugerii puneți țata între 2 degete ca să nu astupe nasul copilului, căci dacă nu poate răsufla pe nas el se lasă de supt și plânge. Nu-l țineți la piept mai mult de un sfert (pătrar) de ceas, căci dacă sfârscul stă mai mult timp în gura copilului pielea lui subțire creapă. Pielea aceasta creapă ușor și atunci dacă se lasă udă după supt. De aceia când ridicăm copilul dela piept să spălăm sfârscul apoi să uscăm cu o cârpă moale. Din pricina crepăturilor și bubelor cari se fac pe sfârsc mama are de multeori dureri așa de mari, încât nu mai poate alăpta.

Până la vârsta de 6 luni copilul crește foarte bine cu laptele mamei lui, îndată însă ce încep să-i iese dinții el simte lipsa și altor mâncări. Trebuie să-i dăm însă numai mâncări pe cari le poate mistui stomacul lui gingaș, așa că înainte de un an nu îi vom da nicidecum carne, slănină mălaiu etc. Chiar și mâncările pe care le poate mistui la început le dăm cu mare băgare de seamă și numai câte puțin din ele până se obicinuieste. La 6 luni putem să-i dăm lapte de vacă, dar întotdeauna bine fiert și îndulcit și niciodată nefiert căci imbolnăvește copilul. În laptele de vacă putem pune griz sau tapioca, îi mai dăm și supă de carne, însă fără unsoare (grăsimi). Tot din luna 6-a îi mai putem da deja și legume fierte în lapte, cari au fost mai înainte trecute prin sâță (pureuri de cartofi, morcovi, spanac, etc.) apoi compoturi (mere, pere fierte) zeamă de lămâie, portocală, cireșe. Pe măsură ce îi dăm să mănânce mâncări de acestea îi dăm tot mai puțin piept, încât ajungem la sfârșitul anului întâi să se interce singur. *Nu înărcați*

copilul deodată, fără a-i obicinui stomacul cu alte mâncări, căci îl îmbolnăviți de pântecărie. Multe femei își țin copiii la țată până la 2 sau chiar la 3 ani, în credința, că așa vor scăpa de a prinde un altul. Dar acest lucru nu le scapă de ce se tem, în schimb copiii lor le strică foarte mult.

Pe lângă hrană bună, curățenie și îmbrăcăminte, copilul are lipsă ca și floarea, de aer curat și de multă lumină. Intr'o odaie întunecoasă cu ferestre (geamuri) mici i se vestejește fața, își pierde culoarea rumenă, carnea și oasele lui se moaie, mâinile și picioarele i-se strâmbă, iar dinții nu vor eși decât după sfârșitul anului, și va începe să umble numai de tot târziu. De aceea țineți copilul într'o odaie (sobă) mare, luminoasă și bine aerisită. Scoateți-l afară din casă când e timpul frumos și uscat. Nu-l culcați cu voi într'un pat căci duhoarea sudorii voastre îi strică, afară de aceea îl puteți ușor înăbuși. Culcați-l deci singur într'un pătușor, leagăn sau troacă. Nu-l legănați că-i faceți un obicei rău, iar zdruncinăturile îi provoacă vărsături.

Din ceace v'am spus până acum a-ți putut învăța cum se hrănește și se crește un copil, dar nu știți încă, cum trebuie să fie un copil când e sănătos. Acest lucru e bine să-l știți căci numai așa ve-ți fi în stare de a judeca, dacă este sau nu sănătos? Când putem spune despre un copil că el este sănătos? Când pielea lui e fragedă și rumenă, nu sbârcită și galbenă, fața e plină, carnea e tare, nu varsă, are scaun regulat, doarme liniștit, nu plânge prea mult, sporește bine în greutate și în lungime, îi eșe dinții la timp, se ridică și umblă la vreme.

Scaunul e bun atunci când e galben ca aurul, nu pute și e puțin unsuros. Copilul se murdărește de regulă de 2-3 ori pe zi pe când de udat se udă și de 16 ori, în 24 de ceasuri (o zi și o noapte).

Dacă cântărim copilul ne putem da seama cum

sporește greutatea lui. La naștere trebuie să aibă cel puțin 3 kgr. la începutul lunii a 5-a 6 kgr. iar la un an 9-10 kgr. deci de 3 ori atâta ca la naștere. Sunt copii cari sunt mult mai grei. Grăsimea însă nu ne arată întotdeauna sănătatea, căci sunt copii foarte grași dar cu pielea galbenă și bolnăvicioși. Așa sunt mai ales aceia cari în loc de piept au fost hrăniți cu grizuri și fel de fel de făinuri.

Copilul sănătos la vârsta de 3 luni își ridică capul la 6 luni șade fără să fie proptit, iar la un an începe să umble singur.

Dinții de lapte încep a ieși în luna a 7-a. Prima oară iese 2 în mijlocul gingii din jos, apoi alți doi tot așa, sus. La 1 an are 8 dinți iar la 2 ani trebuie să aibă 20 de dinți. Dinții căinești încep a ieși la 1 an și jumătate. La copiii cari au fost ținuți la întunec, sau au fost hrăniți rău dinții ies mult mai târziu, la alții iarăși iese mai de vreme. Când încep să iese dinții copilul simte o mâncărime neplăcută la gingii, de aceea duce totul la gură cei cade în mână, afară de aceea i se scurg foarte multe bale (salivă), este mai neliniștit ca mai înainte și adeseori are și ferbințeli. Cu toate acestea trebuie să știți că din pricina dinților numai foarte rar se îmbolnăvește mai greu un copil, iar dacă în vremea când îi iese dinții se arată greu bolnav, nu ascultați de povețele babelor, ci duceți-l la doctor, căci trebuie să aibe altă boală. Nu dați în mână copilului în timpul acesta, precum nici altădată jucării cari nu se pot curăți, tot așa nu-i dați nici muștiuc (zahăr invălit în pânză) căci capătă pântecărie.

V'am spus toate lucrurile acestea despre copii, ca să știți cum să vă creșteți vlăstarele voastre mici, care să vă mângâie și să vă țină la bătrânețe. Ascultați-mi povețele și veți avea bucuria de a vă vedea înconjurați de copii zdraveni și sănătoși, iar țara noastră va fi bogată și puternică, putând zdrobi oricând pe vrăjmașii săi.

Expoziția agricolă din Budapesta.

ing. agr. insp. g-ral Nicolae Popescu

Am avut plăcerea ca la expoziția agricolă din Budapesta, să fac parte din Comisiunea de studii și cumpărări a Secției agricole Arad compusă din Președintele ei Dl. Dr. Adam Iancu, Dl. Ing. Agr. Insp. Dr. Otto Seymann, de membrul Comisiunii Interimare a Secției, Dl. Pera Cuparescu agricultor din Șoimoș și de șefcontabilul secției Dl. Gheorghe Cioban. Excursiunea de 5 zile — din care călătoria ne-a răpit 2 zile, — pentru studierea expoziției și instituțiile publice cu caracter agricol a fost de o așa de scurtă durată încât comisiunea a trebuit să facă cea mai rațională împărțire a timpului pentru a-și îndeplini misiunea încredințată.

Expoziția agricolă din Budapesta, aranjată timp de 45 ani de-a rândul de către Uniunea Asociațiilor Agricole, cu pavilioanele stabile și spațioase atât pen-

tru partea educativă și comercială, cât și pentru animalele expuse, cu parcul considerabil de mașini și unelte agricole, arena cu tribuna ei încăpătoare, pentru prezentarea animalelor premiate și producțiunii hipice, reprezintă un obiect prețios educativ, pentru masele agricultorilor vizitatori. Dar și agricultorul îndrumător are ocaziunea de a face studii interesante atât asupra muncii, cât și asupra progreselor unui stat agrar bazat pe proprietatea latifundiară.

Ca un vechi vizitator al acestei impunătoare expoziții, trebuie să declar — absolut obiectiv — că anul acesta n'am găsit progresul așteptat, așa că notesul și creionul bine ascuțit pentru notarea celor noi și necunoscute au rămas aproape nefolosite.

Prima surprindere ce am avut-o imediat după intrarea pe terenul expoziției, a fost lipsa pavilionului cu

produsele ameliorate vegetale, cu rezultatele încercărilor și examinărilor asupra solului, a îngrășămintelor, a cerealelor etc. Pavilionul acesta l-am considerat totdeauna ca unul din cel mai de valoare, arătând doar rezultatele și progresele pe terenul culturii plantelor.

În schimb am găsit un pavilion nou foarte valoros și anume acel al pomiculturei care începând cu agrologia, pepiniera de pomi, cu harta pomologică a țării, demonstrează mai departe îngrijirea pomilor, arată combaterea dușmanilor lor atât animalii, cât și vegetali. A reușit foarte bine demonstrația tăierii ramurilor și formarea coroanei la persici, care pretinde cunoștințe speciale. S'a demonstrat mai departe culegerea și împachetarea rațională a fructelor, conservarea lor, cât și unele aparate referitoare la prepararea de „fructe lichide”, metoda practică cu succes în Germania, unde se păstrează o parte a fructelor nu în forma lor naturală, ci se stoarce mustul din ele și printr-o procedură specială vor fi păstrate în timpul iernii împreună cu valoarea lor de vitamine. Ca o complectare al acestui instructiv pavilion, a fost expusă ocrotirea pasărilor folositoare agriculturii, cu modele demonstrative referitor la incubăritul, alimentarea și apărarea lor, cât și unele planșe care arată vizitatorului cât de mare folos ne aduc acești prețioși prieteni ai noștri, atât de vitreg tratați de omenirea necunosătoare.

Restul pavilioanelor numeroase, cari au cuprins educația agricolă, asociațiunea și cooperativa agricolă, silvicultura, pescăria, apicultura, gustarea vinului, hala de lapte și derivatele lui, a industriei casnice, etc. toate n'au adus nimic nou vechiului vizitator. S'a putut constata chiar o decădere pronunțată față de trecut.

Pavilionul Camerelor de agricultură a fost un birou de statistică, din care însă am putut prea puțin celi despre activitatea lor pentru progresul agriculturii. Pavilionul Oficiului de Import și Export, cât și pavilionul Ocrotirii Sociale este încă în stare de dezvoltare.

În ultimii ani s'a dat în Ungaria o deosebită atenție plantelor furajere, pășunelor și fânajelor pentru a căror propagandă s'a alcătuit la această expoziție o secție demonstrativă aparte.

Parcul cu mașini și unelte agricole a fost ca în toți anii bine reprezentat, arătând că fabricanții din Ungaria știu să aducă considerabile jertfe materiale pentru o manifestație agricolă.

Începând dela lopată, plug, grapă, lăvălug și mașini de semănat, stropitoare de vii și pomi, tractoare, tritoare și selectoare, mașini de treierat, de urluit și de irigație, absolut toate mașinile ce stau în legătură cu agricultura le-am putut găsi în diferite construcțiuni și mare parte în funcțiune, pentru a demonstra vizitatorilor capacitatea și calitatea muncii mașinei respective.

Ajungând la grajdurile solide pentru vite cornute, porci, oi, cai și păsări de curte, ochiul vizitatorului s'a

putut delecta în colecțiunea de animale de valoare expuse în majoritate de marii proprietari.

Față de anul 1934 — când am vizitat ultima oară această expoziție cu renume mondial, — nu am putut constata în acest an un progres în creșterea animalelor a țării.

Taurilor pur sânge le lipsește exteriorul ireproșabil din anii anteriori, fără ca registrele genealogice să arate însă un progres pronunțat în celace privește producțiunea de lapte. Taurii sunt prezentați supra alimentați (übernährt), ceea ce acoperă bine înțeles unele greșeli a conformației corporale, dar aduce cu sine o disproporție între corp și picioare. Ceea ce privește pavilionul porcilor de carne, el aduce vizitatorilor an de an surprinderi. Acum zece ani am găsit în el Jorksul mic și o cantitate considerabilă de Berks, apoi s'a transformat conținutul pavilionul continuativ în Jorks mijlociu pentru a-și schimba fața în anul viitor în Edelschweinul nemțesc cărui îi urmează Jorksul mare și în fine să se revină după atâtea încercări foarte costisitoare iarăși la Jorksul mijlociu. Porcul Mangalița huiduit acum câțiva ani de aderenții înverșunați al porcului de carne își reocupă locul cuvenit, încercându-se printr-o selecționare și hrană corespunzătoare de a-l face mai productiv și precoce și prin îngrășarea așa numită „expres” de a-l valorifica mai repede. Despre această îngrășare o să scriu cu altă ocaziune mai detaliat în Buletinul nostru.

În pavilionul oilor găsim reprezentată numai rasa Merinos în nuanșele de Merinos pentru carne cu trup mare și pentru lână cu trup mijlociu. Reprezentantul dominant este cu desăvârșire Merinosul mijlociu cu producție de lână. Calitativ acest pavilion a arătat un progres foarte frumos, dovadă că reprezentanții Instituțiilor noastre românești au făcut considerabile cumpărături de berbeci Merinos.

Ceea ce privește pavilionul avicol trebuie să notez că nivelul calității păsărilor expuse n-a atins nici măcar limitele recerute unei expoziții județene.

Pavilionul cailor a făcut vizitatorilor amatori cea mai bună impresie mai ales formată aceasta judecată după splendidele atelașe de 5, 4 și 2 cai, prezentate ireproșabil pe arena expoziției. Dar intrând în detaliul colecției expuse a cailor, am constatat că ea este compusă din: 42 armăsari și iepe Lipșane și Arahe apoi

81 „ „ „ Ghidran, Sânge pur și

1/2 sânge englez.

15 cai de trăsură

17 armăsari și iepe sânge rece și numai

36 cai de rasa Nonius, din care

13 armăsari.

Dacă luăm în considerare că la expoziția de cai compusă din 191 bucăți au participat în mare parte hergheliile și depozitele de armăsari ale Statului apoi cu colecții considerabile 4—5 mari crescători, pavilionul cailor nu ne oglindește chipul fidel al nivelului creșterii cailor a țării. Puținele exemplare de armăsari Nonius

expuse pentru vânzare, n'au putut veni ca regeneratori pentru țara noastră în considerare.

Micul crescător, — care ne interesează pe noi ca țară agricolă compusă din mici proprietari, — a fost în afară de taurii Simental atât la cal cât și peste tot foarte slab reprezentat la această expoziție.

Ceea ce privește expoziția de câini cari sunt și în Ungaria la modă, nu mă pot declara neavând cunoș-

tințele necesare pentru a putea scria despre valoarea lor, atât ca rasă cât și ca factor economic.

Aceste îmi sunt în rezumat constatările făcute la frumoasă și valoroasă expoziție agricolă din Budapesta, care pe cât în trecut așa și în viitor merită de a fi studiată atât ea de sine cât și instituțiunile și organizațiunile profesionale agricole ale țării, pentru a urmări cele folositoare și a evita greșelile constatate.

Cum poate reuși astăzi plugarul mic?

de Dr. O. SEYMANN Ing. Agr. Insp.

Situația generală economică de astăzi este foarte nefavorabilă pentru agricultorul mic. Toate materialele, uneltele, mașinile și articolele industriale — îndeosebi pela sate — sunt cu 40—50% mai scumpe, decât cum au fost înainte de război iar prețul produselor agricole în medie nu ajunge prețul de atunci al produselor.

Situația aceasta nefavorabilă cauzată de disproporția prejurilor este agravată și prin creșterea diverselor impozite și sarcini publice. Din aceste constatări putem trage învățătură că toți acei *plugari cari nu schimbă metodele de lucru de dinainte de război nu vor putea reuși în viața zilnică, ci vor peri.*

Acum se naște întrebarea „Cum să schimbe plugarul metodele”? Răspunsul pe scurt l-am putea formula așa „*Trebuie să producem mai bun însă și mai puțin*”. În acest scop avem următoarele mijloace:

1. Lucrarea mai bună a pământului.
2. Rotația potrivită a culturilor.
3. Folosirea semințelor ameliorate.
4. Întrebuințarea îngrășămintelor naturale bine manipulate.

1. În privința lucrării raționale a pământului trebuie să facem următoarele: îndată după seceratul cerealelor încă în ziua aceia pământul, între rândurile crucilor trebuie să fie arat la 6—8 cm. și grăpat; coasa trebuie să fie urmată de plug și grăpă.

Imediată descojire a miriștelor are avantaje neprețuite, pentru că semințele de burueni fiind acoperite, încolțesc și vor răsări încă toamna, deci astfel prevenim întinderea buruenilor la primăvară, le stărpim la început; *pământul* imediat întors și mărunțit prin grăpă *rămâne totdeauna în stare reavând*.

Descojirea miriștelor este o lucrare prin care putem face economie cu apa: materia strict necesară pentru desvoltarea plantelor. Afirmația că în pământul afănat prin întoarcerea miriștelor rămâne apă mai multă, se poate dovedi ușor.

Așa de pildă dacă scoatem cu hârlețul (arșeu) pământ de pe un metru patrat din *miriște nearată* cât și din *miriștea întoarsă* și stabilim conținutul de apă din fiecare roabă de pământ încălzindu-le pe foc în vase de tinichea până când apa a evaporat atunci

vom putea constata prin cântărirea probelor înainte și după încălzire, că din miriștea descojită s'a pierdut 15 kgr. adică cu 15 litri mai multă apă, decât din miriștea nearată.

Avantajul (folosul) al treilea ce obținem prin descojirea miriștelor este ca prin ea favorizăm așa numita dospire a pământului. Trebuie știut că în pământul fertil (bogat) lucrează neconținut multe milioane de bacterii — ființe foarte mici pe cari cu ochiul liber nu le putem vedea — cari desfac și transformă substanțele nutritive greu de luat pentru plantă în substanțe ușor de luat pentru plante, adică le aduc într-o stare în care se pot topi în apă.

Aceste bacterii pentru traiul și înmulțirea lor au nevoie de apă, aer și căldură.

Prin întoarcerea miriștelor reținem apă, împiedicăm formarea coajei și astfel ușurăm pătrunderea aerului și căldurii soarelui în pământ. Acești trei factori apoi ajută în mare măsură traiul și înmulțirea bacteriilor, în urma cărora solul se transformă, va dospi ca pâinea făcută din făină, apă și drojdie și va fi cel mai corespunzător pentru primirea și desvoltarea semințelor.

Dar să nu ne mulțumim numai cu întoarcerea miriștelor. Multe burueni, cari au răsărit repede, vor aduce încă în acel an și semințe (de pildă mohorul sălbatec). Tocmai de aceia *trebuie să arăm miriștea întoarsă în decursul verii și atunci dacă vom să sămădăm primăvara în ea.*

Pregătirea pământului pentru însemnare preținde cea mai mare băgare de seamă. Nu e bine să semănăm în pământ proaspăt arat căci trebuie lăsat ca arătura să se așeze.

Apoi plugarul mic în general nu ară decât la față. Defavorul arăturii la față este că planta ani de-a rândul la hrana ei numai din stratul de pământ de 5—6 foil (12—16 cm.) care firește este istovită în scurtă vreme, iar materiile nutritive în straturile mai joase (16—26) cm. rămâne nefolosite. Este însă natural că arătura adâncă o putem face numai acolo unde calitatea solului permite adâncirea. Plugarul care se hotărăște a lucra mai adânc, nu e bine să folosească arătura adâncită decât pentru primăveri. Adâncirea

trebuie făcută în mod treptat, vara sau toamna cu scopul ca căldura sau gerul să desfacă pământul crud, adus la suprafață.

La însemănțare fie a cerealelor, fie a prășitoarelor, după cât se poate, trebuie să îndălțăm tăvălugul greu (mângălău). Acolo unde nu-l putem ocoli înaintea mașinei de semănat trebuie să afânm pământul tăvălugit din nou cu ajutorul unei grape ușoare, fiindcă tăvălugul îndeasă pământul și oprește dezvoltarea efectelor binefăcătoare, de care am povestit mai înainte la întoarcerea miriștelor.

Tot așa de important ca arătura bună, este *îngrijirea semănăturilor*. La noi predomină greșita credință că numai plantele prășitoare cer anumite îngrijiri. În multe țări din străinătate agricultorii mici prășesc cerealele, la noi săpatul spicoaselor n'a dat rezultate bune deoarece prelungește timpul de dezvoltare, coacerea întârzie și astfel reduce calitatea, iar plusul obținut prin prășilă nu compensează pentru rândurile suprimate.

Dacă dacă nu recomandăm prășitul, *semănăturile trebuie îngrijite cu ajutorul mijloacelor eficiente și rapide*. Spicoasele de toamnă, în regiunile unde în urma ploilor repezi pământul formează scoarța, trebuie grăbate prin grapă ușoară ori și mai bine prin tăvălug dințat pe cari plugarii le pot confecționa și singuri.

Primăvara trebuie să examinăm de aproape semănăturile de toamnă. Dacă iarna a fost geroasă și fără zăpadă, iar după desghețuri au succes de mai multe ori desghețuri, pământul se afânează, și rădăcinile rămân cam la suprafață, *în acest caz se va îndesa pământul* împrejurul rădăcinilor prin tăvălugire (mângălău). Iar dacă primăvara se pare că pământul e așezat sau bătătorit — stare foarte defavorabilă pentru dezvoltarea plantelor — *se va grăpa semănătura*, la sfârșitul lunii Martie sau cel mult în primele zile din luna Aprilie, pe timp înnoțat, atunci când numai de cât putem aștepta ploaia, prin grape bine ascuțite.

Agricultorul mic trebuie să lucreze rațional și la îngrijirea prășitoarelor. Prășitul, săpatul până acum a fost considerat mai mult ca o lucrare pentru combaterea buruienilor, dar plantele prășitoare trebuie prășite în repetate rânduri pentru scopul ca să pătrundă aer și căldură în pământ. *Sapa de mână trebuie să aibă coada (dârjeala) scurtă și trebuie să pătrundă în pământ până la ureche.*

Dacă facem la timp descojirea miriștelor, arătura adâncă de toamnă, ținem suprafața totdeauna în stare afânată, aplicăm grapa și tăvălugul în mod chibzuit atunci, și sapa va intra totdeauna bine în pământ și va arăta efectele ei binefăcătoare.

Recolta prășitoarelor se va dubla, dacă pe lângă sapa de mână vom întrebuința și prășitoarele mecanice adecă cele trase de vite. În deosebi sfeclele și porumbul vor replăți plugarului mic munca făcută de prășitoare mecanice prin sporul de producție. În si-

tuajia economică de astăzi procurarea prășitoarelor mecanice a cultivatorilor pentru plugarul mic este imposibil, decât numai prin tovarășie și cu ajutorul Camerei de Agricultură. După cum o grindă mare nu poate fi mișcată de un singur om ci numai de mai mulți oameni tot așa și procurarea uneltelor agricole va putea fi învinsă, dacă agricultorul mic face tovarășie și cumpără la oaltă mașinile trebuincioase.

Rotația potrivită a culturilor este temelia unei recolte bune. Fiecare plantă trebuie să ajungă pe locul care îi prieste mai bine. Grâul să nu-l gunoim căci mai ales în anii ploioși grâul va cade, va fi prins de rugină (rodie) și se strânge. Plantele prășitoare iubesc și răsplătesc gunoirea, iar buruienile cari cu gunoiul ajung pe holde se pot stărpi ușor prin prășit. După prășitoare dacă ele eliberează la vreme holdele putem semăna spicoase. După spicoase de primăvară e bine să urmeze plante leguminoase sau plante de nutreț, lucerna sau trifoiul roșu în pământuri mai slabe sparceta sau mazăricea de nisip.

După leguminoase putem aștepta cele mai mari recolte de grâu. Deoarece pe rădăcinile leguminoaselor trăesc anumite bacterii sub formă de nodozități — ce și cu ochiul liber se pot vedea — cari pot lua și aduna din aer azotul, cea mai importantă materie nutritivă a plantelor, și cari astfel îmbunătățesc pământul. De aceea cultura leguminoaselor se numește *ogor verde*, după care solul este mai bogat în substanțe nutritive decât după ogorul negru.

Plantele leguminoase de altfel ne dau un nutreț foarte nutritiv. Producția mare de lapte vom putea aștepta numai dela vaci cari sunt hrănite cu leguminoase. Pe pășunile noastre prost îngrijite — îndeosebi în vara secetoasă — animalele vor găsi numai atâta hrană cât este strict necesar pentru menținerea vieții lor. Iar dacă avem plante leguminoase, atunci după ploi putem ține acasă vitele noastre și nu vom lăsa să calce adecă să strice pășunea.

Rotația povestită mai sus, *rotația de 4 ani* și anume plante de nutreț, spicoase de toamnă, prășitoare și spicoase de primăvară *va fi bună* pentru pământ, pentru plante, va corespunde și creșterii animalelor și astfel va fi *baza reușitei plugarului mic*, de aceea după cât este posibil este de dorit să o introducem și să ne ținem strict după ea.

3. *Este foarte importantă și folosirea semințelor ameliorate*. Nici un gospodar bun nu va întrebuința în permanență numai taurul crescut de el, știind prea bine că după un anumit timp trebuie să improspăteze sângele prin alt taur de soi nobil. Tot așa și semințele se corcesc cu timpul și trebuie schimbate cu cele alese adecă ameliorate.

Astăzi nu cunoaștem vre-o gospodărie bună care să nu folosească decât numai semințe alese. Fiecare agricultor poate să constate singur prin propria sa experiență că folosirea semințelor ameliorate aduce

un spor de producție de circa 200 kgr. la cereale și circa 800 kgr. la porumb. Prin mai multe încercări și cântărliri s'a constatat că 100 kgr. știuleți din porumb ameliorat după sfârmat dau 80 kgr. boabe, până când 100 kgr. știuleți din porumb corcit dau numai 55—56 kgr. boabe.

Diferența cea mai mare în recoltă arată cartofii. *Sămânța ameliorată* în pământ corespunzător *ne dublează recolta*. Nu este permis să tăiem cartofii în două părți, căci prin partea tăiată pătrund germenii diferitelor boli. Este de dorit ca fiecare sămânță să fie înnoită după 4 ani cu alta ameliorată.

Deosebită importanță pentru noi are cultura grâului de calitate, căci grâul românesc se întrebuințează de Statele din Apus pentru îmbunătățirea făinurilor slabe, deci numai grâul de calitate cel cu gluten mult și bun află cumpărător pentru a fi exportat. Astăzi în baza încercărilor făcute de mai mulți ani cunoaștem soiurile de grâu bune pentru export, avem cantități destule disponibile ca să putem satisface toate trebuințele pentru însemănțare. Este deci în interesul propriu al plugarilor mici să își procure prin Camera de Agricultură toate semințele și să nu folosească decât seminte ameliorate și controlate nu numai la grâci și la porumb și la celelalte plante.

4. *Ca să obținem recolte mari și sigure trebuie să producem, să manipulăm și să îngropăm în mod rațional bălegarul de grajd.* Pentru a putea produce cantitatea necesară trebuie să fim la fiecare 2. jugh. cad. teren 1. vită mare (adecă de 500 kgr. greutate vie).

Ingrijirea bălegarului se poate cuprinde în următoarele cuvinte.

Să se bată (indese) bine și să se fină umed. Bălegarul scos zilnic din grajd se va întinde în mod egal pe toată suprafața grămezii. Nici odată nu e permis să rămână ridicături și adâncituri. Odată bălegarul întins, se bate bine, călcându-l cu picioarele sau cu malul sau lăsând să se calce de vite. În caz de secetă — mai ales vara — bălegarul se va uda cu apă stătătoare cu ajutorul unei stropitoare provăzută cu sită — însă *nicl decum cu ndul bălegarului*. — Iar dacă după putrezire nu-l putem transporta și îngropa pe holdă, se recomandă ca bălegarul să fie acoperit cu un strat de pământ de 30—35. cm. grosime.

Pelângă ingrijirea bălegarului *plugarul bun trebuie să păstreze și urina* (pișălău) căci urina după una vită cornută *prodnce un spor considerabil de producție*. Cea mai simplă metodă de a aduna urina este atunci când o conducem din grajd printr'un săntuleț din beton într'un vas bine acoperit în care am turnat

ulei ars spre a-l feri de descompunere, în caz de lipsă pentru prinderea urinei vom folosi pleava sau paie tocate. Tot așa de *important* ca ingrijirea este și îngroparea bălegarului transportat pe câmp. Cu învățatură demnă de urmat ne servește Stajiunea experimentală Askov din Danemarca, care după 30 de ani de încercări făcute cu îngroparea bălegarului a constatat următoarele producții pe 1. Morgen:

1. morgen — 700. stângeni patrați.
- 1) dacă bălegarul cărat a fost *imediat* îngropat, 100. chintale sfecle de zahăr.
- 2) dacă bălegarul cărat a fost îngropat după 6. ore, 97. chintale sfecle de zahăr.
- 3) dacă bălegarul cărat a fost îngropat după 24. ore, 94. chintale sfecle de zahăr.
- 4) dacă bălegarul cărat a fost îngropat după 4. zile 86. chintale sfecle de zahăr.

Față de aceasta la noi situația adevărată este — luând de bază 25. căruțe trebuincioase pentru greutatea unui jugh. cad. — ca transportul durează 4—6. zile, dacă între timp nu se fac alte transporturi. Imprăștierea cere iarăși 3—4. zile, apoi îngroparea propriu zisă 2. zile, deci în cel mai bun caz plugarul mic are nevoie de 10—14. zile pentru îngroparea bălegarului pe 1. jugh. cad. Dar când se întrerupe lucrul, atunci ține și 20—30. zile, *Prin astfel de bălegar restituim numai atâtea materii nutritive cât se pretind pentru producerea palelor, iar substanțele necesare pentru producerea de semințe trebuiesc acoperite din stăderea rezervelor din pământ.*

Aceste neajunsuri agricultorii nici nu le pot îndrepta decât numai prin tovarășie, ajutându-se reciproc la transportul și îngroparea bălegarului.

Plugarul mic care urmează sfaturile povestite în privința lucrării pământului, ingrijirii semințurilor, rotației culturilor, folosirii semințelor ameliorate, manipulării și îngropării bălegarului poate aștepta cu certitudine recolte mari și calitative bune. Executarea celor relatate nu este imposibilă, căci nu pretinde altceva decât voința tare, tragere de inimă și băgare de seamă. Nici una din aceste lucruri nu se măsoară pe bani, fiecare poate fi găsită în noi, trebuie numai să o punem în mișcare.

Ca încheiere ar trebui amintit că și cu produse de calitate numai atunci vom putea obține preț bun dacă le valorificăm în cantități mari prin tovarășie.

Condițiile principale ale valorificării bune sunt: produsele standardizate, egalizate, în cantități mari, — Dar toate acestea pretind unire și cooperare.

Creșterea păsărilor de curte.

(continuare)

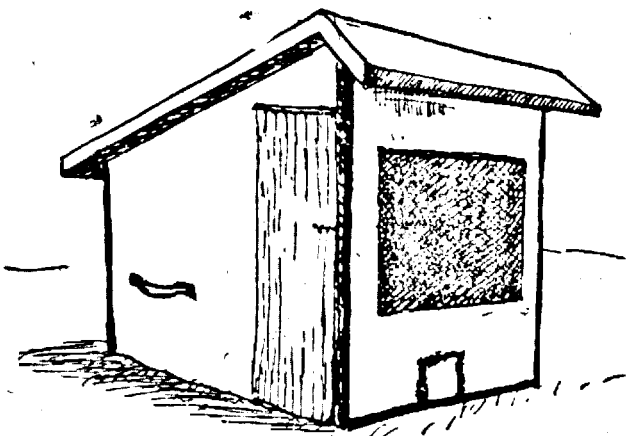
Din lucrarea „Sfaturi pentru Agricultori”
de ing. agr. insp. g-ral. Nic. POPESCU.

2. Ingrijirea și hrănirea corespunzătoare.

Cu toate însușirile bune pe cari le moștenesc dela părinți și cu toată alegerea de puice și cocoși dela găinile cele mai bune, păsările nu vor aduce folosul dorit, încât îngrijirea și hrănirea lor nu este făcută așa precum trebuie.

Ingrijirea înseamnă în primul rând curățenie și un adăpost sănătos. Cercetați o sută de curți dintr'o comună oarecare și nu veți găsi nici cinci cotețe în care murdăria găinilor să fie înlăturată zilnic de pe vatră, al căror coteț să fie regulat vărut și așa făcut ca vântul să nu sufle prin el și să fie luminos, adică sănătos. Dar vâlăul de apă și de nutreț? Il veți găsi murdar, necurățit de luni de zile; așa că păsările vor bea mai bucuros din bălțile din curte, de cât dintr'un astfel de vâlău.

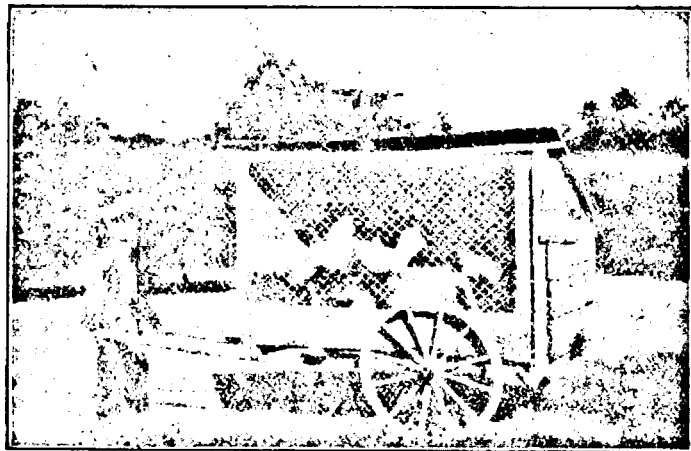
Să începem îndreptarea lucrurilor prin curățirea cotețelor. În primul rând examinăm bine cotețul,

Coteț simplu pentru agricultorul mic, făcut din scânduri groase de 2 $\frac{1}{2}$ cm. înălțimea în partea dindarat de 1.20 m. Pentru 10 găini și 1 cocoș va fi de 3 m. înălțime și 2 m. adâncime. Se face fără fund; astfel se poate răsturna și curățirea se face cu mare ușurință. Pentru a ne apăra de șobolani etc. se pune la fund sarmă împletită des (plasă).

iar dacă am găsit mișcoi în el, îl aruncăm în foc. Încât nu, scoatem tot ce este în coteț, chiar și stinghiile de dormit, apoi pornim la o curățire mare. Înlăturăm din coteț pământul până la adâncimea unui arșeu; spălăm ferestrele, ușa, stinghiile (leăturile), vâlăele, etc. cu apă fierbinte și cu leșie. După aceea văruiem pereții, ușile și în urmă umplem vatra cu pământ bătut, care va fi deasemenea stropit bine cu var; apoi așezăm toate stinghiile la o înălțime de 50–80 cm. Cea mai mare greșală este de a nu așeza toate stinghiile la aceeași înălțime, ci în formă de trepte, căci toate găinile caută să ajungă pe stinghia de sus; astfel se indeasă, se bat și până târziu noaptea nu-i liniște în coteț. Stinghiile vor fi făcute în așa fel ca să le putem scoate ușor din coteț și astfel curățirea zilnică atât a

stinghiilor, cât și a cotețului se va face mult mai ușor. După terminarea curățirii se împrăștie puțin nisip pe vatră. Vâlăul cu apă și nutreț să fie zilnic spălat cu apă și vărut cât de des. Sunt convins că, curățirea zilnică multora le va părea cu neputință de dus la bun sfârșit. Dar așa precum agricultorul poate zilnic să curățe animalele și grajdul, să ducă gunoiul pe gunoiste, tot așa și gospodina va putea să-și curățească zilnic cotețul. Cel mai urât lucru este să vezi o casă vărută pe dinafară, dar intrând în curte și examinând cotețul păsărilor să dai de un gunoi, lăsat acolo de multe ori de ani de zile. În asemenea cazuri să nu ne mirăm dacă cotețul și găinile sunt pline de mișcoi și că mai bucuros dorm în vârful pomului, decât în cotețul devenit nesănătos. În ceea ce privește cotețul el nu trebuie să fie luxos (de paradă). Este de ajuns o clădire simplă, cu condițiunea de a se putea ușor curăți, având pereți prin care să nu treacă vântul, căci acesta este

Coteț simplu și ușor transportabil în livezi de pomi, pe miriște sau arături proaspete.

greu de suportat de toate viețuitoarele. Ușa să se deschidă spre răsărit sau miazăzi și tot în acea parte să aibă — încât este posibil — și o fereastră mare. Stinghiile (bețele) pe cari stau păsările noaptea, se vor pune la o înălțime de 50–80 cm; grosimea lor fiind de 5–7 cm. cu partea de sus rotunjită. În timpul iernii nu lăsați găinile să-și caute culcușul în vârful pomilor, căci în astfel de cazuri nu veți avea ouă peste iarnă.

Găinile se scaldă foarte bucuros într'un nisip fin sau — ceea ce este și mai bun pentru combaterea păduchilor — într'o scaldătoare cu cenușe, făcută într'o ramă de scânduri fără fund, așezată într'un loc bătut de soare.

Iată ce puțin lucru se cere pentru îngrijire și adăpost. Nu zic, sunt încă multe altele ce ar fi de dorit ca să se facă, dar deocamdată să le vedem pe gospodinele noastre îndeplinind aceste puține lucruri foarte trebuincioase într'o crescătorie de păsări. Gospodinele

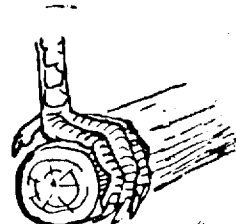
obișnuindu-se cu ele, un coteț murdar va fi privit ca o rușine tot așa de mare, ca și o casă nevăruită pentru sărbători sau o îmbrăcăminte curată spălată, dar necărpită ori rochiile de sărbătoare îmbracate peste cele murdare.

Ceea ce privește compunerea hranei peste vară ea corespunde cerințelor, luând în considerare că găinile își găsesc hrana pe gunoște, apoi au iarba la dispoziție și o sumedenie de muște și alte insecte, pe cari le

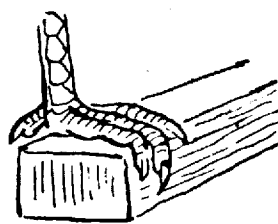
contribue la încălzirea trupului. Să nu uităm de a da pentru fiecare 10 găini și un cocoș câte o linguriță cu praf de var sau găoace de ou bine pisată.

Bolile.

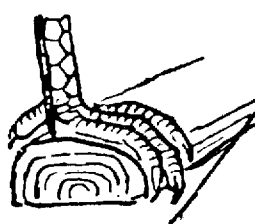
Apărarea contra bolilor este întotdeauna mai ușor de făcut apoi nu costă mulți bani și nu avem pagube, pe când vindecarea bolilor costă mulți bani, atât în ceea ce privește medicamentele, medicul veterinar, cât

Nepotrivită.
(Prea rotundă și
subțire)

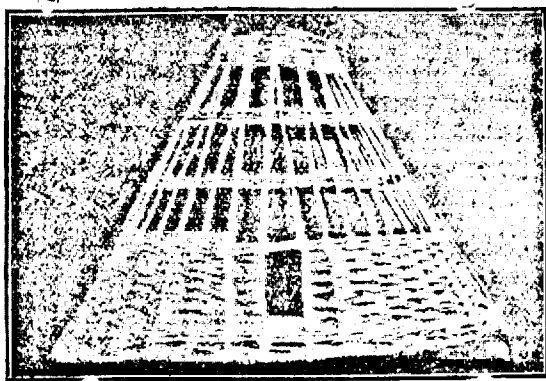
Nepotrivită.
(Prea colțurată).

Potrivită.
(Numai deasupra rotunjită).

mănâncă cu mare plăcere. Hrana se va întregi cu grăunțe, iar verdeța – în lipsă de iarbă – cu lucernă tocată sau cu diferite rămășițe de verdețuri din grădină. Iarna se fac însă mari greșeli la hrănire, chiar în cazul când păsările primesc grăunțe destule. Grăunțele ce li se dau păsărilor peste iarnă, trebuie să fie compuse dintr'un amestec cât mai deosebit (neschimbăcios) altcumva ușor se poate întâmpla ca la o hrănire bogată de ex. cu porumb, găinile să nu ouă, ci să se îngrășe. Cantitatea de 60–80 grame grăunțe, adică pentru 10 găini și un cocoș cam 3/4–1 kgr. la zi, să fie compusă dintr'un amestec de orz, ovăș și porumb. Este foarte bine de a se folosi cantitatea de mai sus ca ur-

și paguba cauzată. Cel mai bun doctor este curățenia și lumina; boala fuge de ele. Pentru a înconjura boala faceți zilnic curățenie, văruiți cât de des stinghiile, cotețul, vâlăul etc. Este bine de a adăuga la 100 litri lapte de var și 3 kgr. carbolineum sau 3 kgr. creolin, când în comună sau în regiune s'a ivit o boală oareșicare, căci această zeamă va feri și mai bine curtea de boli. Să nu uităm apa, care trebuie schimbată vara de mai multe ori pe zi, vâlăul fiind întotdeauna spălat

Coșară de adăpost și loc de hrănire pentru pui de cloșcă.

luială: în acest caz se va alcătui din ovăș, orz, porumb, soia, mazăre, turte de rapiță și bostani (ludăi), cari se amestecă cu sfeclă sau cartofi fierți. Pe lângă o hrană de grăunțe să ne îngrijim necondiționat de un adaos de sfeclă, varză verde, morcovi sau alte verdețuri crude. Aceste vor fi agățate pe o sfoară ca să nu se murdărească, și în așa fel ca găinile să fie silite să se întindă după ele, făcând astfel o oarecare mișcare, care

Pui îmbolnăvit de „Diaree albă”.

de murdărie. În apă punem puține vânățele care desinfectează în oarecare măsură intestinale păsărilor. Sfătuesc mai departe pe crescători, pentru înconjurarea bolilor din curte, să nimicească toți puii eșiți slabi din ouă. Acești pui chiar dacă vor rămânea în viață, vor fi întotdeauna slăbănogi și mai de grabă atinși de

boli, infectând astfel curtea. Examinați mai departe puii și dacă vedeți că unii suferă de o diaree cu un miros greu, (cufureală) de o culoare albă, care se lipește de corp, vă sfătuiesc că în acest caz lucrul cel mai bun este să-i nimiciți. Examinați deasemenea găinile și cocoșii, cei găsiți cu boala descrisă mai sus să-i îndepărtați din crescătorie. Boala de care suferă aceștia se cheamă „Diaree albă” și este foarte periculoasă, iar păsările care suferă de această boală o transmit și puilor lor. Păsările cari sufăr de diaree se taie, așa că paguba prin înlăturarea lor din crescătorie nu va fi prea mare. O găină sau un cocoș cu corpul sau penele murdărite la deschizătură, nu o primiți în curtea voastră.

Sunt constrâns de a aminti o rușine a satelor noastre, anume: crezul că, agățând de gardul dinspre stradă sau pe pomul din spre vecini păsările de curte moarte, holera va părăsi curtea. Sigur că va părăsi curtea și satul, dar duce cu sine pe ceealaltă lume și 80-90% din păsările satului, pentru a-și începe, — sprijinită de prostia unor săteni — munca dezastruoasă în comuna învecinată. Știți cine a răspândit acest crez? Țiganii corturarii, pentru cari găina moartă de pe gard înseamnă o supă de carne și o friptură bună pentru stomacul lor sănătos. Poate tot este bine a-i ține pe acești oameni cât mai departe de curtea noastră. Ușor se poate întâmpla — precum s'a constatat în trecut — că acești țigani, dar mai ales țigancele, au infectat prin mortăciuni aduse din alt sat una sau mai multe curți, pentru a-și asigura astfel friptura până târziu toamna.

Statul se îngrijește de săteni în ceea ce privește sănătatea animalelor și are în fiecare plasă un oficiu sanitar veterinar, condus de un medic veterinar a cărui ocupațiune este de a se îngriji de sănătatea animalelor, adică de a le apăra și de a le vindeca. Ceea ce este pentru om medicul uman, aceea este pentru animale, veterinarul. Dela acești specialiști trebuie cerut sfatul în fiecare caz de boală apărut în curtea cu păsări. Dar nu numai să cerem sfaturi, ci să le și urmăm. Se face o mare greșelă că, sfaturile medicului veterinar se cer prea târziu, când el nu mai poate decât să constate boala, dar nu mai poate să o și vindece. S'ar putea salva o mare avere, înștiințând medicul veterinar imediat la primul caz de boală, ca aceasta să poată lua măsurile trebuincioase, pentru salvarea păsărilor, sau în caz de morb lipicios, de a opri întinderea boalei. Sfătuiesc din nou pe agricultori de a cere, în orice caz de boală a păsărilor sau a altor animale, sfatul medicului veterinar.

Valorificarea.

Pe cum am amintit la început, valorificarea (vânzarea) ouălor, puilor, găinilor, găștelor, etc. se face în cele mai multe cazuri prin samsari (mijlocitori), orașanul rareori ajungând să-și cumpere cele trebuincioase direct dela producător. El se plânge că ouăle, puii, curcile, etc. sunt scumpe, iar când mergi la sat, oamenii

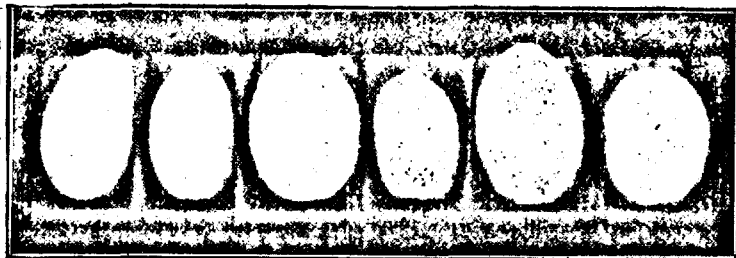
se plâng că nu se merită să crească păsări din cauza că n'au preț. Cine are atunci câștigul? A treia persoană, care este samsarul. Dacă s'ar putea înlătura această o a treia persoană, orașanul ar cumpăra mai ieftin dela producători, iar producătorii ar primi un preț mai bun dela cumpărători. Înlăturarea acestei a treia persoane se poate face printr-o organizație, care se numește „Asociațiune” sau „Cooperativă de valorificare” fie aceea de ouă, carne, pene, etc. În această asociațiune crescătorii se înscriu ca membrii și aici se adună toată marfa, pentru a fi apoi pusă — tot de asociațiune — în vânzare. Firea noastră a românilor este contra asociațiunilor, căci fiecare vrea să meargă pe căile sale proprii; că, unde am ajuns prin acest fel de gândire, o vede toată lumea, numai noi nu. În Danemarca, țara micilor agricultori, nu se cunoaște nici numele de samsar și nici pieteles ca la noi, unde muierea pierde o zi de lucru pentru a vinde 5 ouă. Acolo toate se vând și se cumpără prin asociațiuni.

Până ce se va organiza și la noi acest lucru bine-

Ouă alese: proaspete, curate, de aceeași mărime și culoare.

făcător, gospodina trebuie să se obișnuiască să ducă la vânzare numai ouă proaspete, alese după culoare și mărime. Faceți o probă și puneți într-o corfă ouă albe și brune, mari și mici, dar de aceeași culoare. Veți vedea că, cumpărătorul va lua pe cele mici, de o valoare mai mică, dar mai plăcute la ochi. Așa ar trebui să faceți la pui, la găini și la tot ceea ce aveți de vânzare. Alegeți-le după calitatea lor și veți vedea că în buzunarul vostru vor intra mai mulți bani, decât înainte.

Ouă nealese: proaspete, și stătute, curate și murdare, mari și mici, albe și brune.

(Va urma)

Turbarea.

Dr. T. N. Blaga, medic veterinar.

În județul nostru, ca și în celelalte regiuni ale țării, agricultorii cred, că turbarea este o boală de care câinii se îmbolnăvesc, atunci când sufăr de foame, sete, căldură, frig, ori când mănâncă șobolani.

În ultimul timp boala aceasta, se răspândește în județul nostru cu o iuteală nemai pomenită și nu este săptămână, ca să nu turbeze câțiva câini. E deci foarte necesar, ca agricultorii noștri să cunoască boala aceasta periculoasă, nu numai pentru câinii lor, ci și pentru ei însșiși și pentru animalele din gospodăria lor, căci numai înlăturând superstițiile (credințele greșite) și arătând adevărata cauză a boalei, cunoscând bine semnele ei, vom putea preveni și înlătura pericolul mare, ce reprezintă turbarea pentru economiile noastre.

Cauza turbăriei.

Boala e dată de un virus filtrabil, adică o vietate atât de mică, încât trece prin niște filtre (strecurătoare) cu pereții de porțelan.

Acest virus al turbării se găsește în creerii animalelor infectate; în glandele salivare (gălcile balelor), câte odată în glandele lacrimale, în pancreas, mamelă și în nervii care sunt în regiunea în care infecția s'a făcut; mai rar se găsește și în sângele animalelor infectate.

Cum se răspândește boala?

Omul și animalele se infectează, de obicei, prin mușcătura animalelor infectate. Infecția rare ori se face și prin o rană, pe care a ajuns saliva (balele) unui animal turbat. Saliva animalelor turbate este mai virulentă (puternică) la sfârșitul boalei, ea însă este capabilă de a transmite (răspândi) boala și cu 2—5 zile înainte de apariția semnelor de turbare la animalul mușcător. În afară de aceasta, infecția se mai poate face și prin laptele animalelor turbate.

Cari animale se îmbolnăvesc?

Turbarea îmbolnăvește câinii și mai ales câinii vagabonzi [cari neavând stăpân, umblă pe străzi și câmpuri, având deci mai multe ocazii să fie mușcați de câinii turbați], pisicile, calul, rumegătoarele, porcii, paserile, animalele sălbatice, șobolanii și șoarecii. E posibil deci ca un câine care prinde un șobolan turbat, să fie infectat de acesta, explicându-se astfel superstiția (credința) populară.

La ce timp după mușcătură apar semnele turbării?

Incubația (adică timpul ce trece dela infecție la îmbolnăvire) nu este fixă. Ea depinde de locul mușcăturii, de cantitatea virusului, introdus prin mușcătură, de virulență (puterea de îmbolnăvire a acestui virus) și de etatea animalului mușcat.

În cele mai multe cazuri primele semne ale turbării începe la 2—8 săptămâni dela mușcătura infectată, câteodată către sfârșitul săptămânii a 2-a sau în caz contrar după mai multe luni sau chiar după unu sau doi ani.

La câine și la porc în general incubația este mai scurtă (chiar numai 10—15 zile); la cal și bovine mai lungă, de obicei 1—3 luni. La animalele mai tinere și la acelea cari sunt mușcate mai aproape de creier; adică la cap, la nas, sau dealungul coloanei vertebrale (șira spinării) incubația are o durată mai scurtă. Virusul deci poate trăi în organism, 1—2 ani, fără ca să îmbolnăvească animalul; durata incubației se prescurtează însă, atunci, când animalul infectat cu mult timp înainte, are rezistența organică (puterea de apărare) slăbită din cauza unei oboseli prea mari, din cauza setei, lipsei de alimente, etc. Iată deci, pe ce se bazează credința populară care susține că un câine supus unei suferințe poate turba. Adevărul e însă, că fără infecție nu există turbare și că lipsa de apă, n'a făcut altceva, decât a slăbit rezistența animalului și a scurtat astfel durata incubației grăbind îmbolnăvirea.

Cum îmbolnăvește virusul turbării animalele?

Virusul turbării ajuns în organism, prin mușcătură, prin o rană pe care a ajuns salivă infectată, sau prin laptele unui animal bolnav de turbare, se înmulțește și înaintează pe calea nervilor din regiunea mușcării către creier. Sângele și limfa (adică lichidul care transportează hrana pentru celulele organismului) pot răspândi virusul.

Virusul ajuns pe una din căile de mai sus în creier, se răspândește și în măduva spinării, îmbolnăvește celulele acestor organe și totodată, se răspândește dealungul celorlalți nervi din organism, trecând și în glandele numite la începutul acestui articol. Imbolnăvind-se celulele nervoase ale creierului și a măduvei spinării, prin faptul că aceste organe nu-și mai pot îndeplini rolul (rostul) ce au în organism, apar primele semne ale turbării, semne pe cari am să le descriu, după specia animalelor îmbolnăvite, în numărul viitor al acestui Buletin.

Agricultori!

Nu uitați să pliviți și firele de săcară din grâu căci grâul săcăreț nu are preț.

Din legea pentru apărarea viticulturii.

De: Dimitrie Crișan

În Monitorul Oficial Nr. 73 din 27 Martie a. c. a apărut „Legea pentru apărarea viticulturii”.

Această nouă lege ne interesează foarte de aproape, poate mai mult decât pe oricare regiune viticolă din țară, în urma luptelor grele ce trebuie să prestăm ani de-a rândul deja, pentru menținerea viilor noastre.

Legea este compusă din 7 capitole cu 61 articole și anume:

Capitolul I. în care se cuprind dispozițiuni privitoare la organizarea și reglementarea plantațiilor.

Capitolul II. în care se cuprind dispozițiuni cu privire la vin, vinul din hibrizi producători direcți, mustul concentrat, și rachiul vechi de vin.

Capitolul III. prin care se legitimează fabricarea și desfacerea oțetului natural alimentar.

Capitolul IV vorbind despre spirtul industrial, spirtul de vin.

Capitolul V. relativ la fondul creat prin legea monopolului alcoolului.

Capitolul VI. cuprinde sancțiunile și

Capitolul VII. dispozițiuni tranzitorii.

În general legea distinge două feluri de vii, adică viile sădite cu vițe altoite și viile sădite cu hibrizi producători direcți. În primul rând vom vorbi despre viile cu vițe altoite.

Conform art. 1, orice reconstituire, înlocuire de lipsuri sau plantație nouă de vie sunt și rămân oprite pe timp de 5 ani de la publicarea legii în Monitorul Oficial. Termenul de 5 ani poate fi prelungit cu încă 5 ani, dacă va fi nevoie, printr'un Jurnal al Consiliului de Miniștri.

Va să zică în termen de 5 ani de la publicarea legii nimeni nu are drept să facă nici o plantare, întregire sau replantare în viile sale. Totuși însă pentru cultura viticolă de pe terenurile delimitate să nu sufere, în cazuri bine motivate se admite ca:

a) Complectările de lipsuri în viile altoite și indigene până la 10% din totalul numărului de butuci sădiți, să se poată face anual cu autorizația organelor locale ale Ministerului de Agricultură și Domenii,

b) replantările, refacerile cu varietățile admise să se facă dar numai cu autorizația primită de la Ministerul de Agr. și Dom. și

c) plantațiunile cu vițe altoite în curtea îngrădită, pentru folosință proprie până la un maximum de 500 fire în total, să se facă tot cu autorizația Ministerului de Agricultură și Domenii.

Am zis că pe teren viticol delimitat, sub care se înțelege terenul viticol recunoscut și de Minister ca atare, cu ocaziunea stabilirii zonelor viticole pe întreaga țară, ceea ce se va face în termen de 5 ani de la apariția legii de față.

În cuprinsul zonelor viticole intră numai regiuni

de deal sau plaiuri, care în trecut au fost sau sunt astăzi consacrate culturii viilor și produsul avea sau are un renume bine stabilit, adică struguri și vinuri recunoscute. Nu intră în cuprinsul zonelor viticole viile plantate în terenuri agricole, de la câmpie, care vor rămâne în limitele actuale ca plantații izolate și nu pot fi mărite în suprafață.

Autorizații pentru noi plantări sau reconstituiri se vor putea scoate de la Minister numai după acești 5 ani și numai pentru terenurile cuprinse în zonele viticole, sădirea urmând a se face cu varietăți – port și altoi – fixate de Minister pentru fiecare regiune în parte. Dacă însă delimitarea s'a făcut mai curând de termenul de 5 ani, pentru terenuri din zonele viticole delimitate se pot scoate autorizații și mai de grabă.

Cererea pentru autorizație se înaintează Serviciului Agricol județean, care după luarea avizului Camerei de Agricultură va trimite-o Ministerului de Agricultură și Domenii spre a decide.

Cele de mai sus se referă la plantațiunile cu vițe altoite.

Cu privire la viile plantate cu hibrizi, producători direcți, legea dispune altfel. Anume: aceste vii în viitor nu vor mai putea fi propagate, fiindcă autorizațiile ce se vor da de către Minister vor admite numai sădiri sau complectări cu vițe altoite. Adică dacă cineva are plantație cu producători direcți, cu hibrizi, și dacă vrea s'o reconstitue sau să întregască lipsurile, le va putea face numai cu vițe altoite, fiindcă Ministerul prin autorizația ce-i va da nu va admite altă sădire.

Pentru ca legea să poată să fie înțeleasă de toți podgorenii, trebuie să amintim că se precizează categoric că se consideră plantații de hibrizi orice vie în care 25% din numărul total al butucilor sunt hibrizi. Adică dacă avem o vie cu 1.000 butuci din care 250 butuci sunt hibrizi, plantația se consideră de hibrizi.

Ca să putem scăpa mai ușor de acest soi de vii, care nici decum nu e potrivit pentru buna reclamă a produselor noastre viticole, legea prin art. 3 dă voie ca un sfert din terenul de producători direcți existenți la promulgarea legii de față să fie din nou sădit cu vițe altoite, varietăți fixate pentru fiecare regiune în parte de Minister, dacă proprietarii vor consimți să scoată toți butucii de hibrizi înăuntrul termenului de 2 ani de la apariția legii. Adică dacă avem o vie sădită cu hibrizi și o scoatem în decursul alor 2 ani de la apariția legii de față, un sfert din teren îl putem sădi cu vițe altoite, bineînțeles cu autorizația Ministerului și în zona viticolă delimitată.

Cu privire la comerțul cu altoi, se interzice orice înmulțire sau vânzare de varietăți port și altoi afară de cele admise.

Dispozițiuni foarte importante conține art. 9 care

impune în primul rând ca în termen de 60 zile dela în-cunoștințare prin baterea tobei toți proprietarii de vii au să-și declare la primărie în mod exact suprafața planta-țiunilor ce posedă, cu indicarea felului vițelor (americane-altoite, indigene, hibrizi producători sau americane pentru port altoi) ca domnii notari să poată întocmi din vreme tabloul spre a-l înainta Secției Agricole județene servind ca bază Comisiunii de delimitare a zonelor viticole.

Articolele ce mai urmează la cap. I. vorbesc des-pre organizarea controlului, dresarea proceselor verbale și îndeplinirea formalităților în vederea aplicării pe-depselor în caz de cineva nu va respecta legea.

Capitolul III precizează modalitățile de comercia-lizarea vinurilor, a mustului concentrat și a rachiului de vin.

Vinul de hibrizi nu poate să fie scos în vânzare decât sub denumirea de „vin de hibrizi producători” și nu poate să se amestece cu alte vinuri sau musturi ce provin din vițe altoite. Și biletele de liberă circu-lație vor fi de altă culoare ca a vinurilor de vițe altoite.

Se interzice în viitor ca în comerț sau pentru consum să se pună în vânzare vinuri de orice prove-niență cari au tăria alcoolică mai mică de 8‰.

Se mai precizează în acest capitol unele amănun-te cu privire la fabricarea coneacului din vin, conser-varea și vânzarea acestuia.

În capitolul III. se cuprind dispozițiunile cu pri-vire la fabricarea și disfacerea oțetului din vin, în ca-pitolul următor se vorbește despre spirtul industrial și spirtul de vin și în capitolul V. despre întrebuintarea fondului creat în baza art. 17. din Legea monopolului alcoolului.

Esențialul acestor capitole e că în viitor oțetul pentru consum se va fabrica numai din vin și că și spirtul industrial va fi scos treptat în timp de 5. ani din folosință la fabricarea beuturilor pentru consum.

O dispozițiune pe cât se poate de bună s'a luat prin lege că în fiecare an prețul sulfatului de cupru (piatră vânăta) va fi stabilit de Ministerul Agriculturii și Domeniilor de acord cu Ministerul Comerțului.

Pe acest teren am ajuns să fim expuși la foarte

multe neplăceri depe urma cartelului fabricelor, cari dela prețul de 14. Lei per kgr. cu care s'a distribuit de Cameră sulfatul în anii din urmă, am ajuns azi să ne bucurăm dacă vom primi o cotă fie cât de redusă și aceia cu prețuri aproape indoite.

În capitolul al șasălea se stabilesc sancțiunile apli-cabile celor cari au contravenit legii de față adică nu au respectat-o întocmai.

Între împrejurările de azi, pentru noi, când mulți dintre viticultori și-au început deja lucrările în vie pen-tru sădire nouă, o parte foarte importantă a legii o constituie și dispozițiunile transitorii, prin care se sta-bilește că:

Autorizațiile pentru plantări de vii cu vițe nobile pentru regiuni de deal bine definite date de Cameră până la 20. Decembrie anul 1935. sunt valabile și se pot executa până la 1. Maiu 1936. dacă se dovedește că desfundarea terenului și lucrările aferente au fost deja începute în interesul sădirei.

Mai departe pe anul în curs, complectarea lipsu-rilor în viile altoite și indigene din zonele viticole, se poate face în mod excepțional fără autorizație prealabilă însă numai până la prima Maiu 1936, dacă terenul a fost deja pregătit și vițele au fost angajate în acest scop. Notarul comunal este îndatorat a constata dacă lucra-re se execută în limitele și condițiile legii, eliberând celui interesat copie depe actul de constatarea faptului.

Adecă dacă avem pământul pregătit pentru com-plectarea viei din zona viticolă și avem vițele altoite angajate, adecă cumpărate, ne adresăm d-lui notar co-munal, care va constata starea faptică, despre ceia ce ne va da și nouă o copie depe actul de constatarea și în baza acesteia până la 1. Maiu a. c. putem face sădirea.

Pentru precauțiune însă nimeni să nu apuce nici când de un lucru în via sa în urma căruia s-ar face vre-o sădire nouă, reconstituire sau vre-o complectare a lipsurilor etc.; — fără a fi consultat biroul primăriei co-munale. care oricând este în măsură să-i dea explica-țiile necesare în vederea aplicării celor legale.

Dacă nu o va face se va expune să fie tras la răs-pundere de cei în drept și pedepsit aspru.

Cooperative vinicole.

de V. Juncu Inginer Agronom.

Dacă cultura viței de vie este mai mult sau mai puțin cunoscută de o bună parte din podgorenii noștri, apoi vinificația — tehnica — pregătirii vinului și îngrijirea lui lasă mult de dorit. Cine a trecut prin podgorii în timpul culesului a putut constata cât de primitiv se procedează la culesul și storsul strugurilor obținuți prin muncă continuă încordată și cheltueli enorme.

Culesul este privit numai ca o simplă lucrare de a recolta strugurii fără să se aibă în vedere când

anume trebuie făcut acel cules, în ce condițiuni și mai cu seamă cum s'ar putea obține un vin de cea mai bună calitate posibilă.

Unii dintre podgoreni obișnuiesc a începe culesul când au mai mult timp disponibil și brațe mai estine, fără să se convingă dacă strugurii au ajuns la coacerea completă.

Ca să încapă cât mai mulți struguri în căzile puse pe căruțe, cu care se transportă strugurii la locul de vinificare, ei să zdrobesc în prealabil cu o

bătă sau chiar se calcă cu picioarele, așa că în loc de struguri întregi la cramă nu ajung decât struguri zdrobiți în amestec cu mustul, care venind în contact cu aerul și diferite microorganisme vătămătoare sunt expuși la diferite boli.

În starea aceasta strugurii ajunși la destinației mai rămân în căzi deschise un timp oarecare până ce podgoreanul va avea timp disponibil ca să-i calce cu picioarele, sau așteaptă ca să-l împrumute cineva cu vreo mașină de zdrobit strugurii. În acest timp strugurii zdrobiți încă din vie, termentează la voia întâmplării, rezultând mai târziu un vin oțejit, tulbure și expus la mai multe boli. Pentru ca acest procedeu nefast să fie complet, mustul și vinul se introduce în butoale neglijate și mucegaite. Astfel din strugurii ce, mai buni se obțin vinuri nu numai neplăcute, dar chiar dăunătoare sănătății. Nu sunt rare cazuri, când în pivnițele unde se păstrează vinul se găsești cartofi și căzi cu murături, cari scutesc pe cumpărători de a mai gusta vinul ce a obținut gust de varză sau castraveți muraji.

Specialiștii luptă din răspuțeri ca să arate podgorenii cât de vitregi sunt față de munca lor și cum ar trebui să procedeze pentru a obține produse alese care să le recompenseze munca și capitalul investit.

Munca specialiștilor nu este încununată de succese din cauza atitudinii refractare a podgoreanului și mai cu seamă podgoreanul nici nu are cele necesare pentru a lucra în mod rațional.

Aceste neajunsuri s'au constatat și în alte țări, care au căutat să le înăture pe cale de asociații. În țara noastră, în ultimul timp, s'au înființat câteva cooperative viticole cu scopul de a colecta și vinifica în comun sub directivele specialiștilor, recolta de struguri a podgorenii înscrise în cooperative. Unele dintre aceste cooperative au dat rezultate mai bune, iar altele mai slabe. *Principiul oricărei cooperative constă în aceea ca ea să ia ființă și să trăiască numai prin concursul acelor care simt absolută nevoie de cooperatie:*

Necesitățile nasc în raport cu cultura și standardul de viață al omului.

Adevărata calitate a vinului nu se poate obține decât numai după doi-trei ani de vechime. Vinurile noi nu sunt complet formate și nici nu pot suporta transporturi îndelungate mai cu seamă pe mare.

În multe țări străine nici nu se consumă decât vinuri învechite.

Cooperativele viticole ca să poată învechi vinurile, ar trebui să dispună de un capital însemnat, investit în aceste vinuri.

Podgoreanul s'ar mulțumi pentru început să primească un mic avans asupra vinului depus, însă el nu poate aștepta mai mult timp cu primirea restului ce i s'ar cuveni pentru întreaga cantitate de vin depus, deoarece singura sursă a lui de existență este recolta depusă.

Cultura viei cere investiții mari de capital și de aceea se impune ca cooperativa să desfacă cât mai curând posibil întreaga recoltă depozitată pentru a achita pe deponenți.

Numai prin desfacerea produselor viticole în interiorul țării nu vom reuși să renumerăm pe producători. Se întâmpină mari greutăți cu înființarea cooperativei de acest gen, nu atât de mult pentru că țărani nu înțeleg astfel de asociații, dar tocmai pentru că ei nu pot ajunge cât mai repede în posesia banilor după recolta depusă.

Contrar principiului cooperatist, ar trebui să se facă sacrificii prin acordarea acestor cooperative, pe termen lung, a sumelor mai însemnate pentru achiziționarea vinurilor în cantități mari de bună calitate, care să rămână mai mult timp pentru învechire.

Concomitent cu aceasta să se facă intensă propagandă în țările importatoare devin, oferind din marfă bună și standardizată după tipul și caracterul regiunii în cantități însemnate aflate la cooperativele organizate cât se poate de rațional.

Astfel de cooperative trebuie să fie instalate în cele mai moderne pivnițe, prevăzute cu crame și aparate care să permită primirea strugurilor și vinificarea lor rațională. Unii dintre podgoreni sunt obișnuiți a privi cooperativa ca o instituție străină și caută pe orice cale de a depune vinurile cele mai slabe, sau dacă se poate amestecate cu apă.

Pentru a ne feri de unii oameni înconștienți și pentru a se putea porni dela materia primă sănătoasă, se impune ca podgoreni să depună la cooperativă strugurii și nu mustul sau vinul, unde în cramă să fie vinificat rațional sub conducerea specialistului cooperativei, obținând astfel vinurile naturale cu adevărata lor calitate și valoare.

Astăzi când diferite boli bântuie atât de intens, suntem nevoiți a trata strugurii cu diferite substanțe otrăvitoare pentru a le combate. Tratamentul cu substanțe otrăvitoare și mai mult impune o vinificație rațională. Mustul recoltat din struguri atacați de diferite boli și tratați trebuie negreșit decantat, limpezit înainte de fermentare, pentru a se separa aceste ingrediente. De ani de zile răspândim în mod gratuit în podgoria Aradului, fermenți selecționați cu instrucțiuni și demonstrațiuni la fața locului. Deși în general am obținut rezultate mulțumitoare, dar nu putem să nu amintim că unii podgoreni au obiectat că nu acceptă să introducă medicină în mustul sau vinul lor.

Pe lângă că este foarte greu să pregătim pe podgoreni în meseria preparării vinului, mijloacele lor materiale reduse, precum și lipsa de edificii aparate și alt inventar nu le va permite să lucreze rațional în vinificație.

Comerțul cu produsele viticole nu va putea lua un avânt corespunzător decât atunci când se va putea obține marfă uniformă în cantități mari și de bună calitate, ori aceasta nu se poate realiza decât prin cooperative viticole.

Ziua pomilor.

Această zi se sărbătorește în fiecare an peste toată țara atât în școli, cât și prin instituțiile publice cu caracter agricol. Scopul este de a trezi mai ales în fragedul suflet al copiilor iubirea față de pomi, care ne hrănesc și ne înbogățesc prin fructele lor, iar drumelului coplesit de arșița soarelui îi dă umbra răcoitoare.

Ca în anii trecuți așa și în anul acesta, Camera de Agricultură Secția Arad, a pus la dispoziția școalelor un număr considerabil de altoi, pentru a fi plantați în decursul serbării zilei pomilor cât și de a fi

Delegatul Secției Agricole Arad, Directorii școlari și primarii din plasa Târnova la conferința practică pe teren din centrul Târnova

— în amintirea zilei — distribuiți între elevi, pentru a fi plantați de ei cu mâna proprie în grădina părintească.

În ziua de 25. Martie a. c. s'a ținut în centrul Târnova și Ghioroc cu D-nii Învățători și Primari ai plaselor Târnova și Șiria o întrunire la care din partea Secției agricole a participat subsemnatul.

Asistat de șef. grădinarul Secției am dat toate lămuririle necesare referitoare la o plantare bună a pomilor, executându-se totodată și plantarea unor pomi. Prin sfaturile date sunt siguri că altoii predați cu această ocaziune — 40 la număr pentru fiecare comună — D-lor învățători ai comunelor, Târnova, Chier, Cuied, Hodiș, Drauți, Arăneag, Dud, Nadăș, Silindia, Căvna, Ircoseni, Luguzău, Tauți, Minișul de Sus, Sâmbăteni, Măndruloc, Căcir, Pauliș, Miniș, Cladova, Căvin, Căvăsinți, Șiria, Gălșa, Măasca, Șoimoș, Satul mic, vor fi plantați în condițiunile recerute, spre învățătura șco-

larilor cât și a întregii populațiuni din comuna respectivă.

Cu privire la distribuirea altoilor mi-am exprimat dorința din partea secției ca 5—10 altoi să fie plantați în grădina școlară, iar restul să se distribue prin tragerea la sorți între elevi.

În comunele Șofronea și Curtici s'a ținut în ziua de 28 Martie „ziua pomilor” aceasta în prezența Președintelui Secției Dl. Dr. Iancu Adam, asistat de Secretarul și Șef grădinarul Secției. La această serbare, cu care ocaziune s'a distribuit un număr considerabil de altoi din partea Secției, au participat în afară de școalele primare un număr mare de intelectuali și țărani. După oficierea serviciului divin s'a pro-

Vedere dela conferința din centrul Târnova.

cedat la plantarea altoilor cu care ocaziune Dl. Președinte prin cuvântarea însuflețită a arătat însemnătatea zilei, îndemnând pe cei prezenți la o muncă rațională în interesul dezvoltării pomiculturei.

Tot în aceeași zi Dl. Dimitrie Crișan delegatul Secției a participat la serbarea din comuna Dorobanți unde în urma serbării a procedat la distribuirea pomilor între elevii școalelor.

În restul județului s'a pus din partea Secției direct la dispoziția școalelor altoii necesari pentru ziua pomilor, ca și prin acest mijloc să se contribuie la dezvoltarea iubirii față de pomi și la trezirea interesului față de aceasta ramură a agriculturii azi atât de importantă.

N. P.

AGRICULTORI!

pliviți buruienile din semănături.

Pentru cultivatorii sfeclei de zahăr.

Prefectura județului ne-a trimis următoarea adresă cu No. 8692 din 2 Aprilie 1936.

On. Cameră de Agricultură

Arad.

În executarea ord. teleg. No. 3157 din 31 Martie a. c. al Min. Int. avem onoare a Vă ruga ca potrivit intervenirii Ministerului de industrie și comerț să binevoiți a dispune încheierea noilor contracte pentru cultura sfeclei, întrucât convenția pentru campania 1936 și 1937 s'a semnat de reprezentanții cultivatorilor și ai fabricilor de zahăr și totodată a aduce acest fapt la cunoștința celor interesați.

Prefect,
Indescifrabil

Subprefect,
Indescifrabil

În chestiunea încheierii contractelor a ridicat cuvântul în ședința parlamentară din 14 Martie și dl. Dr. Adam Iancu deputat, președintele Comisiei Interimare a Secției Agricole, Arad, care atașându-se interpelării aduse la tribună în chestia sfeclei de zahăr a insistat pentru rezolvirea și clarificarea raporturilor dintre cultivatori și fabricile de zahăr, zicând între altele că: nu cunoaște o altă țară unde încheierea contractelor—tip să întârzie atât de mult ca la noi.

PAGINA APICOLĂ

Diferitele sisteme de stupi. Avantajele și defectele lor.

De: Valer Felnecan, apicultor.

În numărul trecut am scris despre calitățile pe cari trebuie să le aibă orice sistem de ladă (coșniță) ca cu muncă puțină să avem venit mare. În acest număr voi descrie pe scurt diferitele sisteme de locuințe pentru albine. De acum nu vom zice mai mult ladă ci stup. Fiecare stupar e un născocitor și fiecare crede despre născocirea lui că el a făcut cea mai perfectă invenție deci alătele sisteme de stupi sunt câți stupari. Fiecare sistem are și părți bune și părți rele, iar fiecare stupar și obicinuința îl face ca în sistemul său să vadă numai părțile bune iar într'altuia numai părțile rele.

Stupii în ce privește forma lor sunt de 2 feluri 1. înalți și 2. lungi iar în ce privește așezarea fagurilor față de urdiniș sunt cu pat cald și pat rece adică stupi a căror rame cu faguri sunt paralele cu urdinișul sunt cu pat cald, iar acela a căror rame sunt verticale pe urdiniș sunt cu pat rece

I. Stupi înalți.

a) Stupi înalți cu pat cald sunt stupii germani, italieni sau vechiul sistem regnicolar unguresc, care să află și la mulți stupari din județul nostru. Deschiderea între aceste sisteme o face numai măsura ramei, la unele sunt mai mari, la altele mai mici dar construcția lor are la bază același formă și același înpărțire. Acești stupi sunt făcuți din o ladă cu pereți dubli în care încap câte 3—4 rânduri de rame una peste alta, deci sunt mai înalți de cât largi. 2 rânduri de rame formează cuibul iar rândurile de sus (1 sau 2) de rame formează magazia care e despărțită de cuib cu roștel numit grăția Hanneman iar ramele să așezează într'un vâlăoaș scobit în pereții lăzii. În față e

urdinișul iar manipularea să face prin dos adevăratele din dos să poate lua jos sau deschide dacă e prins cu țâțâni. Între ușe și faguri au așezată o fereastră de sticlă care trebuie scoasă atunci când lucrăm la stup. Partea din jos a ferestrei nu ajunge până la fundul stupului ci e mai scurtă cu 2—3 cm. deschizătura aceasta să astupă cu un lețurel, ea servește ca să curățăm cu un răzuș fundul stupului fără să conturbăm albinele. Unii mai fac un urdiniș la magazie ca să scurteze calea albinelor și să le scutească de a trece prin grăția Hanneman.

În linii generale așa să prezintă stupul înalt, el are următoarele părți bune:

1. Pentru așezarea în grădină cer un loc mic pentru că să pot construi 2—3 chiar și 4 familii într'un singur corp de stup cu care apoi să pot construi pavilane foarte frumoase în grădină.

2. Prin construcția de 2—3 familii iarna să nălcă zesc unele pe altele așa că nu sufăr de ger.

3. Prin sticla din dos fără conturbarea familiei să poate face o inspecție superficială iar pe sub fereastră să poate curăți fundul cât de des fiindusă în perfectă curățenie.

4. Faguri din cuib au același mărime de faguri din magazie deci să pot trece 1—2 ani prin cuib apoi în magazie prin ce să întăresc și nu să rup în centrifug. Ramele fiind mici fagurii artificiali să pot lipi fără sârmă.

5. Magazinul fiind sus să pot hrăni albinele și pe vreme mai răcoasă fără a deranja familia.

Dacă magazinul are urdiniș să poate face roi artificial ușor, tot așa se poate așeza o familie slabă

pentru iernat în magazia unul puternic care-l încălzește iarna, iar primăvara să pot împreuna cu înlesnire formând famiii puternice având astfel și mălci de rezervă.

Părți rele sau defecte:

1. Construindusă astfel ca 2—3 familii să fie lângă olaltă urdinișurile sunt prea apropiate cea ce face ca matca tânără când săntoarce dela fecundare să greșească urdinișul, în acest caz este cu siguranță omorâie. Din cauza aceasta și altele mai mărunte am părăsit sistemul regnicolar pentru că 50% din mălcele roilor secundari s'au prăpădit măcar că am vopsit fiecare urdiniș cu altă culoare și chiar am pus bucăți de tinichea de diferite forme și colorate diferit și cu toate acestea mălcele zăpăcite au greșit urdinișul.

2. Ramele de regulă sunt mici (rame mari nu se pot folosi pentru că face prea înalt stupul) puterea de a oua a mălci nu e folosită complet fiind cuibul întrerupt de lețurelele ramelor.

3. Fiind pe pat cald, ghemul de iarnă se formează ca de regulă la urdiniș, dacă ghemul găta provizivă ce o are deasupra lui, nu să poate, — mai ales dacă e ger, — mulla pe ramele dinapoi așa că adeseori mor de foame cu toate că alături au miere.

4. Manipularea pe din dos e greoaie, răpește timp mult; ca să vezi matca ori cuibul trebuie scos rând pe rând 10—20 rame puse alături pe un căproi apoi iară în aceeași ordine puse la loc, în acest timp primăvara ușor poate răci cuibul iar vara stârnești furțișagul.

Ca urmare la cele de sus sfătuiesc pe tot stuparul care încă n'a băgat bani în stupi mulți, centri-

fug, presă etc. să nu mai folosească sistemele vechi ci să treacă la sistemele noi și mai bune.

b) Unul din cei mai răspândiți în lumea întreagă e stupul înalt cu pat rece numit Dadant-Blatt sau pe scurt Dadant. Trupul stupului Dadant e o ladă care are lumina înăuntru de 45 cm lungime 45 cm. lărgime și 32 cm. înălțime. Păreți să fac dubli dar cei 2 din laturi pot să fie și simpli. În 2 păreți să face un falț mai adânc decât e gros leaful ramei, ca punând pe din lăuntru un (fer de cerc) rama sa să razeme pe fer iar nu pe scândură ca albinele să nu lipească lețurelul. În acest stup în cap 12 rame de $49\frac{1}{2}$ cm. a căror depărtare dela mijloc la mijloc e de 37 mm. În păretele din înainte se face urdinișul lung de 22 cm. și înalt de 8 mm. Fundul nu e prins de trupul stupului așa că curățitul e ușor, având un fund de rezervă ridicăm stupul și ajutorul la fundul vechi și pune în locul lui fundul de rezervă, iar fundul schimbat îl curățim și punem la următorul. Manipularea să face pe deasupra. Depărtarea între rame se ține cu cue ori copcii să poate și însemna locul pe ferul pe care să razămă ramele. Peste rame să poate pune o pânză cernită care să face sul când lucrăm descoperind numai atât cât voim. Dacă voim să punem scândurele atunci trebuie să le așezăm așa ca între ele și rame să fie un loc gol de 7—8 mm. De asupra iarna să pune o pernă umplută cu paie pentru căldură. Fiind stupul mare, roiul nu-l poate umplea, pentru aceea să face un părete din scândură, care să încapă în trupul stupului, părete care să numește diagfragmă cu care micșorăm ori mărim trupul stupului după trebuință.

(Urmează în Nr. viitor)

Ajutoare pentru animalele de reproducție.

Se aduce la cunoștința generală că ajutoarele acordate comunelor pentru procurarea reproducătorilor masculi de Comisia Interimară a Secției Agricole Arad se pot ridica până la 15. Mai 1936. fără alta cerere în baza actelor justificative cunoscute. Toate primăriile și compozesoratele cari n-au cumpărat încă animale de reproducție să avizeze imediat biroul Camerei, specificând numărul și specia. Totodată sunt rugați toți crescătorii cari au animale clasate cu certificat, și, nevândute, să comunice adresa lor prin carte postală.—

Intrebări și răspunsuri.

Dlui Horga Ioan (Litu) Nadăș. Buletinul costă 30 Lei pe an. Cu posta V'am trimis toate numerile apărute în anul crl.

Oferte.

Ferma Statului Dohăngia, gara Nădab, jud. Arad are de vânzare 100 berbeci „Merinos”, între 1—2 ani pe prețul dela 500—800 Lei per buc. ab fermă. La fel are și 50 berbecuți din 1936.

Cei interesați sunt sfătuiți a se adresa direct.

*

Dl. Ioan Mihuța, Macea are de vânzare un armăsar frumos „Ardenez” cu certificat pentru montă. Cei interesați sunt sfătuiți a se adresa direct.

*

Dl Johann Schmalz, Crucent are de vânzare un vier Jork mare de 15 luni, apt pt reproducție și cu certificat dela Comisia Camerei, a se adresa direct.

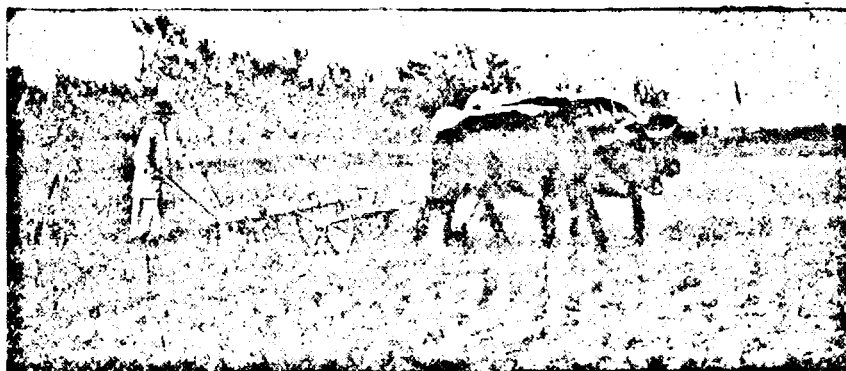
*

Dl. Luca Raicu Arad Str. Sava Raicu No. 146 are de vânzare 5 tauri Simenthal cu certificate, apti pentru reproducție. Cei interesați să se adreseze direct.

O carte pentru viața practică,
de folos agricultorului mic și mare, cât și membrilor și conducătorilor. Ca-
metelor de Agricultură; potrivită pentru Asociațiuni Culturale satești cât și
pentru biblioteci populare agricole etc.

SFATURI PENTRU AGRICULTORI

PE ÎNTELESUL TUTURORA

DE
NICOLAE POPESCU-ARAD
INGINER AGRONOM INSPECTOR GENERAL
CU 245 ILUSTRAȚIUNI

Comanda se trimite la adresa autorului; Biroul Camerei de Agricultură
Circumscripția Arad, Str. Gh. Popa Nr. 4. **Prețul este Lei 100.—**
Unasută Lei.

Agricultori!

Examinați cu atențiune și continuativ
atât pomii fructiferi cât și sămănăturile,
și avizați imediat Camera județului D-V.
dacă veți afla că a apărut orice insectă
sau boală, pentruca măsurile de com-
bateri să fie luate din vreme.